„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваког протс сваких ситних слова, за ког се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 133. У Новом Саду у петак 31. августа 1890. ГОДИНА XXV.

СКУПШТИНА „МАТИЦЕ СРПСКЕ.“

У данашњој скупштини „Матице Српске“ избиле су и сувише ружне и гадне појаве на површину, а најрушнија и најгаднија међу свима тим појавама јесте појава, што су извесна господа показала, да они друкчије „Матицу Српску“ и не схватају, већ само као своју својину, да могу да раде у њој што хоће и како им се прохте. Под маском родољубља, под маском просвете, они хоће да створе од наше Матице врвино коло, хоће да створе земљиште за себе, да по вољи терају своје ћефове. Јесте, извесна су господа заражена грозном болешћу. Њима више није „Матица Српска“ просветно и књижевно друштво, него хоће од ње да створе уточиште за себе, хоће, јадни и изнемогли радници на народној њиви, да прибегну под скровиште просветног друштва, па да отуда терају пркос, да се играју партизанства и да показују, одбачени и превреви од народа, своју надутост. Ненародни људи, хоће „Матицу Српску“ да употребе и да се праве народни људи и пријатељи. Стерани у буџак као политичари, они хоће да се испомогну „Матицом Српском“, да сакрију своју прљаву душу. Господа су та обневидела, они не знају више шта раде. Сто пута су нам та господа довикивала: Немојте мешати политику, ма да ми никад нисмо ни помишљали, да терамо политику у једном просветном и књижевном друштву; сто пута су нам та господа рекла: немојте тражити промена, преинака у „Матици Српској“, јер јој то може главе доћи. Ми смо тој господи увек тада доказивали, да ми нећемо да се играмо политике у „Матици Српској“, увек смо тврдили, да смо и ми Срби, да и ми желимо добра свом народу, да ми волимо „Матицу Српску“, али господа ни су хтела да нам верује, а ни су хтела да нам верују, што њима не иде то у рачун, јер, за бога, ко би смео бити од њих већи родољуб!? То се не би смело показати и испоставити, јер би онда последњи заклон свог лажног родољубља изгубили.

Не дирајте у устав, у пословник, јер то може влада употребити против Матице, — тако нам се довикивало. Сад господа доносе закључке, којима мењају пословник, којима хоће и устав да мењају. Сад не прети никаква опасност. Да боме, кад хоћемо напред, кад хоћемо да унапредимо и усавршујемо „Матицу“, онда прети опасност, а кад господа пословник и устав хоће у назадњачком духу да измену, онда смо сигурни.

Шта да кажемо тек о извештају књижевног одељења, о оном месту, где се каже: „погинуо од убилачке руке.“ Књижевно одељење хтело је да буде верно, али поред најбоље своје воље ипак није то било. Кад је већ хтело, да туциндански догађај износи пред скупштину, требало је други начин за то да узме. На пр. да је рекло: Миша Димитријевић члан књижевног одељења, а иначе великокупац девојачких љубавних писама погинуо је од убилачке руке. То би имало смисла, ако и не би било у реду тако јављати о смрти једног свог члана. Нигде на свету не јавља се у оваквим приликама од чега је ко умр'о, само је књижевно одељење „Матице Српске“ нашло за добро, да туцинданске догађај уплеће у свој извештај То није нетактичност из незнања, то је нетактичност, којој треба тражити разлога у партајској заслепљености. Скупштина „Матице Српске“ треба да благослови рушиоца породична живота, а да прокуне оног, који је бранио светињу тога живота. Колико подлости има у тој намери!

Понашање председниково при томе је за највећу осуду. Не само да није хтео да сачува „Матицу Српску“ од бруке и срамоте, него је сам још радио на томе, да брука буде што већа, а сувише још злоупотребио је за то своју моћ као председник Он је тиранисао данашњу матичину скупштину, он се огрешио о чланско право матичиних чланова.

У осталом ево извештаја о раду матичине скупштине, па нека сваки о томе суди, како сам зна.

* * *

Око 9 сах. сакупише се присутни чланови у дворани српског народног позоришта, и нешто мало касније од 9 сахата отпоче овогодишња скупштина „Матице Српске“ са оверењем присутних друштвених чланова. Сви присутни чланови су оверовљени, а било их је при прочитању 85. Доцније, у току заседања скупштинског дошло је још неколико чланова, тако да је број присутних чланова износио преко 90.

За тим је председник, Милош Димитријевић, поздравио скупштинаре са добродошлицом и секретар матичин, А. Хаџић, почео да чита извештај о раду управног одбора. При помену имена добротвора народног, пок. Васе Јагазовића, устаје скупштина са усклликом: „Слава Јагазовићу! Слава му!“

Иза прочитаног извештаја устаје др. Милан Божески и предлаже скупштини, да ова поднесе влади рекурс против оних 1000 фор., које је влада наложила „Матици Српској“, да поред паушалне своте од 250 фор., које се пок. вел. жупану Парчетићу плаћало, исплати овдашњем порезном звању за истрагу, коју је пок. вел. жупан Парчетић водио у „Матици“.

Др. Илија Вучетић вели, да је управни одбор два пута подносио влади протест против тога, али се није ништа помогао.

Др. Милан Божески поново подноси свој предлог скупштини, јер управни одбор том приликом, кад је данашњи вел. жупан др. Виктор Флат, такође наименован за свог комесара, који ће да води надзор над нашом „Матицом“, није поново поднео протест. „Матица Српска“ није ни управљањем својих фондова, ни лојалношћу својом заслужила тај надзор, па према томе није право ни да плаћа за тај надзор и за истраге.

А. Хаџић вели, да скупштина не би могла против тога улагати протест, јер по §. 27. матичиног устава влада има права да води надзор над радом матичиним.

После свега тога скупштина прима извештај управног одбора, а др. Божески задржава за себе право да, кад дођу на ред нови предлози, да у тој ствари понови свој предлог.

3. А. Хаџић чита извештај о књижевном раду Матичином. Када је извештај био прочитан устаје члан Л. Л. Јовановић (из Брода) и рече: Пошто „Матица Српска“ није политично друштво, већ књижевно, даље, пошто ова скупштина матичина није место за сејање мржње и завађања, то предлажем славној скупштини, да се онај став у извештају књижевног одељења, који гласи како је пок. Миша Димитријевић погинуо од „убилачке руке“ изостави.

Председник: На ствар, на ствар!

Л. Л. Јовановић: Па рекао сам већ шта хоћу: да оно „од убилачке руке“ изостане.

Председник хоће нешто да рекне, али др. М. Јојкић по свом урођеном простачком начину плану на говорника, читајући му, као да је он нешто више од других чланова, горопадну буквицу.

Јован Ђуричић-Биорац устаје и позива Јојкића на ред.

Док Јојкић хоће да се и над Биорцем растреса, укорава председник једног и другог, а говорнику одузима реч.

Др. Божески устаје и вели, да „Матица“ и треба да Миши Димитријевићу, као бившем свом члану, изјави своју последњу пошту, али и он је за то, да се оне две речи изоставе.

Председник не дозвољава да се о том говори и хоће да се пређе даље на дневни ред. Међутим се подигоше многи, захтевајући да се та ствар реши коначно. Председник не да. Диже се ларма. Председник позива да седну, и да се достојанствено понашају. Враћа му се то исто. Он прети, да ће вишу власт да употреби. И опет ларма, док напослетку на позив А. Хаџића већина не усвоји извештај књижевног одељења онакав какав је.

4. Секретар чита извештај главнога фискала о правном пословању. — Извештај се овај узима на знање без примедбе.

5. Затим се прешло на избор председника.

Др. Ст. Малешевић (Сента) предлаже скупштини да изабере досадањег председника.

Пошто за досадањег председника нису сви скупштинари били, то се гласало и већином гласова би изабран Милош Димитријевић досадањи председник.

Изабрани председник, примајући се те почасти захваљује (читајући са неке хартије) на овом, по трећи пут поклоњеном му поверењу. Нада се, да ће га чланови и чиновништво „Матичино“ потпомоћи у тешкој му дужности. Говори како је своју председничку дужност потпуно извршио и како се „Матица“ под њим лепо развијала и на просветном пољу и материјално. Предлаже, да скупштина усвоји предлог управног одбора о измени неких чланака пословног реда и предлог истог одбора, да се устав матичин подвргне ревизији. Затим, да се чиновницима матичиним повиси плата. Напослетку, препоручујући се скупштини завршује, односно дочитава свој говор.

6. На реду је избор потпредседника.

Др. Малешевић устаје и предлаже скупштини. да изабере досадањег потпредседника, проф. Светозара Савковића.

ЛИСТАК.

НЕЗАХВАЛНИ.

Јова је сироче. Оца не памти, па шта је био, тек од девет месеци, кад му је оцу машине, кад је радио код спахије, истргла руку, па је од тога и умрио. Матере се сећа тек онако кроз сан. Сећа се оних благих очију, које га онако мило погледаху; сећа се оних врелих пољубаца, којим би га мати обасипала, свако вече, кад год је дошла с надница, а он би се тек припио уз њу, обгрливши је малеким ручицама; сећа се оног нежног тепања: хане моје, дико материна, јуначе мој; сећа се како ју је гледао бледу, затворених очију, где лежи на столу и како је неки људи однесоше некуд, а њега одведоше баћа-Глиши, где су му дали млека да једе. Кад је пред вече хтео да иде „нани“, нису му дали, варајући га, да ће нана сад доћи, само је отишла у варош, да купи колача и коња. Дан гоњаше други, а нане нема, он је плакао, ал мало по мало привиче се, јер су га сека Перса и баћа-Глиша пазили ко мало воде на длану.

Испочетка би тек изашао који пут иза села, да види иде ли нана из вароши, хвалећи се деци, како ће му нана донети коња и лепих колача, па ће и њима дати ако узиду с њим. Дуго би гледао у даљину, не би ли је угледао из далека, за тим би се опет вратио кући тврдо убеђен, да ће за цело доћи „док спава па опет устане“. Мало по мало, па је све ређе излазио иза села и изгледао, и на послетку је престао, али је ипак тврдо веровао, да ће она за цело доћи, само је то далеко.

Било му је четир године кад му је мати умрла. У петој је већ теро гуске иза села. Кад му је било шест година, нађе се у баћа-Глише женско дете.

Колико би је пута онако мајушан узео, па ишао с њоме по авлији, па би је тек однео у сењаи и ту се играо с њоме до миле воље. А кад је пошла ногом, вијао би се с њоме по авлији или би је узео за руку, па би је повео собом на игру. Никуд се није мицао без ње. Па и мала је Милка волела Јову. Чим га нема, одмах би надала дреку, вичући: баца, баца!

Баћа-Глиши, Боже, мило, што се деца тако воле, па би тек, гледајући их, рекао: ето на кога остављам кућно слеме.

Јова већ у десетој години, коња јаше. И мало по мало израсте он читав момак. Па што је био вредан, па окретан! Кад он зграби косу па почне да коси, није да рекнеш, да коси, него све лети оно жито за косом, а они други заостали далеко за њим. Па кад дене камару, тако ти је саденe, да се сва вода слије до капи с ње. Па кад оре, па дрља . . . та кад кажем, момак, да му нема пара на далеко.

Ал га је и воло баћа-Глиша. Чим га почеше наусвице гарити, већ му је купио стиву лулу, пруслук од плава „сомота“, па са златним гранама и велика сребрна дугмад; а нана му је сашила гаће од шест пола, па чизме на „армонику“. Та није ово, оно, него баш прави момак.

Но није ни Милка остала мала, и она расте, те још како — петнајст јој је већ година. Изнила ти је то лепа девојка. Да видиш оне обле руке, рамена, па груди како те чикају из оне реклије; па очи, косу и румена уста.

Ал види и Милка Јову, ваљда и она има очи, а бога ми ни Јова није слеп под очију.

Једног дана, вијаће Милка кокошку. Ал враг кокошка, неди се уватити. Ево и Јове у помоћ. Једва је некако стерају у буџак. Ал јест, баш да је ухвате, а кокошка пррр! па ни прелети преко главе, а они место кокошке ухватише једно друго.

Ухватили се, па се не пуштају, као канда им се руке увочиле. Срца бију као оно у врапчета, кад га извадите из гњезда, скоро се чује, а кад погледаше очи у очи, још се већма припише једно уз друго. Пао је по неки и пољубац.

Матори белов, који је био дотрчао на хајку, стао, па само гледа, шта бог ствара, и само маше репом, реко би, као да им одобрава, а пето стао на буњиште, па кукуриче, ваљда да јави свима.

На послетку оте се Милка из загрљаја, те се отиште за кокошком.

Од то доба се баћа-Глиша непрестано тужи, како му је јело нешто преслано. Нана, опет, не може довољно, да се начуди. До сад је морала она да помете кућу, авлију и пред кућом, да нараби живину, јер мезимица јој спава. Није да је њој било криво, јер ко вели: па нека је, нека спава, док је још девојка, док још има ко да место ње ради, а кад се уда и онако ће се доста наradити. Ал од неко доба, она још није ни устала, а кућа пометена, авлија почишћена, пилићи нараћени.

Тек што сване, а Милка виче: пи, пи, пи! а живина јурну са свих страна, јер зна она, шта ће то рећи. Ал зна и још неко, шта ће да се каже тим, па јој се тек лагано, ко бојаги из некада, пришуља и запуши јој очи, и тиме јој казива добро јутро.

— Гле Милка оне беле, капорасте, подај њој највише, јер, знаш, она је и заслужила.

Зна Милка куд он шиба, па онај први ватрени пољубац.

— Је ли, њу ћемо појести у наши сватови?

— Да, ако не нађеш другу.

— Ко? Ја? Да богда ми се рука осушила, ако је другој пружим!

Волели се Јова и Милка баш за право. Никуд једно без другог. У коло, на рогаљ, на мобе, увек заједно. А кад не би ишли никуд, сели би у вече пред авлију, па би ту приповедали једно другом, ваљда до зоре, да их нана не позове у легало.

Није то било право многој девојци у селу. Јова је леп момак, па је понекој и запело око њега, а играч је па још певач, те каки. Кад запева шором, сви изјуре на сокак, да га боље чују; па не само, да чика Кузманов гаров заћути, кад Јова прође онуд певајући, а он баш никад не престаје лајати, него и саме бабе ућуте, кад чују да Јова пева. Па кад коло поведе! Мислиш на иглама игра, па не сме да стане на земљу . . .

Особито Јула Чилашина не мари Милку. Бацила око на Јову, а Јова неће да је гледа, па јој здраво криво. Та ето око ње бају сви сеоски момци, па још газдачки, а он неће ни да је гледа. Није њој баш стало до тога, да он њу воли, ал њу једи, да он баш неће ни да је погледа; и ако ће коју да јој рекне, и то је онако тек да се нешто каже. Милка је истина лепа, ал је тужава, по њеним речима „ни смрди, ни мирши“.

Председник изјављује, да има код себе писмо од проф. Савковића, у коме исти вели, да се због разних околности не може више примити те почасти. Он (председник) предлаже, ако му скупштина дозволи, за потпредседника г. Пају пл Новића, који и би једногласно изабран за потпредседника.

7. Долази на ред избор управног одбора.

Председник предлаже, да се приме стари чланови. — Прима се; а на два упражњена места, и то: на место пок. добротвора народног Васе Јагазовића бира се др. Љубомир Радивојевић, а на место Паје пл. Новића, који је изабран за потпредседника, бира се Васа Јовановић.

8. А. Хаџић чита предлог управног одбора о измени неких чланака пословног реда. И то:

1.) Чланак 10. је досад гласио овако: „Против одлука скупштинских нема ни један члан права протестовати али може захтевати, да му посебно мнење у записник уђе“; а управни одбор предлаже, да од сад гласи овако: „Против одлука скупштинских нема ни један члан права протестовати, нити може захтевати, да му посебно мишљење у записник уђе“.

Др. Милан Божески је противан овом предлогу. Треба и мањина да има свога мњења. То би био акт нетоларанције и за мањину и за појединца. Позива се на црквене и епархијске скупштине, и многе друге установе, које допуштају, да мањина, односно појединац може да има права да му мњење у записник уведе. Препоручује скупштини стару редакцију тога чланка.

Др. Илија Вучетић говори за предлог управног одбора. Тим се не угушује ничије мишљење. Само то овде нема смисла, јер црквене и епархијске скупштине, па и саборски одбор и друге таке установе имају власти над собом, а матичина скупштина нема никакве веће власти над собом нити контроле.

Овај додатак томе члану ушао је случајно при грађењу пословног реда. А пошто је једаред влада баш то посебно мњење мањине потврдила, то и с тога треба да отпадне то право мањине односно појединца.

Др. Божески поново устаје и побијајући дра Вучетића предлаже и опет, да се не усвоји та измена него да се задржи стара редакција.

Председник ставља предлог управн. одбора на гласање, који већином гласова би примљен.

2.) „Да се предлози имају писмено 8 дана пре скупштине поднети.“

Др. Малешевић усваја тај предлог управног одбора, али му је рок кратак. Иште бар 15 дана рока.

Пошто се нико није у тој ствари више пријавио да говори то председник пита: прима ли скупштина овај предлог са роком од 8 дана? — Прима се са 57 гласова против 19, који су били за дужи рок.

3.) Да се чланак 36., који гласи: Све на главну скупштину управљене молбенице морају се писмено предати председнику; допуни још са овим: Морају се писмено пре 8 дана поднети председнику. — Прима се.

9. А. Хаџић чита мотивацију управног одбора, зашто је нужно да се устав матичин подвргне ревизији.

Барон Јован Живковић устаје и изјављује, да није за то, да скупштина ову ствар тако преломи преко колена. Врло је мало оних, који могу тако брзо скватити и пресудити кад се стане читати предлог управног одбора. Он би желео, да управни одбор даде свој рад штампати, па да свако има времена да се промисли и да тако сви чланови дођу готови.

Проф. А. Сандић тумачи, да се не вели, да ће се већ данас решавати о ревизији устава, него само: да ли се у начелу прима ревизија устава матичиног?

Др. М. Божески прима у начелу ревизију устава, подупире барона Живковића у жељи му, да управни одбор даде пре скупштине свој рад на јавност.

Др. Миша Поповић (из Руме) говори у истом смислу, разлажући колико би нужно било, да се предлози управног одбора, а нарочито оваки предлог, за раније сазна. Он је за то, да се штампа и ток расправе око предлога, нарочито мотивација.

Др. Малешевић говори, како многи нису разумели бар. Живковића. Није он (Живковић) хтео, да управни одбор увек штампа свој рад, своје предлоге, него само ово о ревизији. Он са своје стране подупире жељу барона Живковића, а што се жеље дра Божеског тиче он је може, кад 23. тачка дође на ред изнети пред скупштину.

А. Хаџић разјашњује, да је сада само реч, да ли скупштина прима у начелу ревизију устава.

Председник пита, прима ли се ревизија у начелу. — Прима се и одређује, да се предлог месец дана пре скупштине даде на јавност.

10. Примање нових чланова — сви се примају, који су се уписали у чланство

Преко 11.—14. тачке претрчало се тако брзо, да нису ни сви чланови могли чути о чему је реч.

Др. Божески хоће да говори о 11. тачци.

Председник му не да реч, „јер се то прешло.“ (Председник се понаша врло дрско. Смеје се говорнику и вели: „код прорачуна можете свашта говорити.“ Божески повлачи предлог.)

15. Чита се прорачун.

А. Сандић хоће, да се штампа садржај „Летописа“, који је већ спремљен и награђен, затим да се штампа и каталог матичине библиотеке и да трошак око тога уђе у прорачун. Овако библиотека нема вредности.

Секретар А. Хаџић одговара да се нема новаца.

Председник предлаже да управни одбор поднесе идућој скупштини предлог, да ли је нуждан или не резервни фонд.

Сандић брани свој предлог, да се и библиографија штампа.

— Не прима се.

Председник у пола 1 сах. одлаже седницу за 3 сах. по подне.

Предлози књижевног одељења под тачком 17. 18 и 19. — усвајају се.

За питомца стипендијске закладе Симе Ђорђевића изабран је Јован Радивојчев.

За питомца стипендијске закладе Петра Костића изабран је Миливој Максимовић и Крагић.

За питомце стипендијске закладе Нестора Димитријевића препоручени су за прву стипендију: Рада Цветков, Милан Јојкић и Станимир Белеслијин, а за другу: Светолик Георгијевић, Оскар Ткалац и Милорад Мијатовић.

На дневном су реду поједини предлози.

Алек. Сандић предлаже, да се књижевно одељење упути, да прегледа матичину библиотеку, те онда да се постара, да се набаве својим путем и начином сви значајнији листови и књиге, а нарочито списи наших старијих писаца. Прима се.

У ствари предлога барона Живковића, да управни одбор за времена достави штампан извештај о матичином раду појединим члановима, као и о предлогу др. Милана Божеског, да и књижевно одељење то исто и о свом раду чини, развила се подужа расправа. Усваја се, да се исти извештаји имају доставити члановима најмање три дана пре скупштине.

Др. М. Михајловић предлаже; да пошто „Матици Српској“ као књижевном друштву не спада у дужност мешање у ствари судске, те према томе нема права изрицати суд над чинима појединаца, пошто би свако увлачење политике по „Матицу Српску“ од веома штетних и судбоносних последица бити могло, пошто и до сада у извештају књиж. одељења никад није узрок смрти појединих матичиних чланова навођан — то предлажем, да се оно место у истом извештају, које говори о смрти М. Димитријевића и навођа, да је од убилачке руке умро, изостави.

Услед велике вике а кад је председник изјавио да неће ни једном од наших речи дати, те кад му је др. Михајловић ради тога неповерење предложио, изишли су сви наши из скупштинске дворане.

(Распра у овој ствари текла је овако:

Др. Миша Михајловић вели да има предлога.

Председник вели, да је све свршено.

Др. Михајловић не зна, да је скупштина преко те тачке већ прешла. Ја имам предлог.

Др. Божески вели: и ја имам предлог.

Председник даје напослетку дру Миши Михајловићу реч.

Др. Михајловић почиње да образложи свој предлог, кога је и писмено саставио.

Арса Пајевић виче сав поцрвенио: И јесте „убилачка.“

Др. Михајловић предаје свој писмен предлог и наставља: Сасвим је илузорно да „Матица“ за оног члана свога, који је умр'о, мора рећи: од чега је умр'о.

Вичу: Тако је! Не мора, не мора!

Сандић предлаже, да се пређе на дневни ред.

Л. Л. Јовановић потпомаже дра Михајловића.

Др. Михајловић тражи, да доврши своје, па скупштина онда нека донесе какав хоће закључак.

Председник му даје реч и моли да буде кратак.

Др. Михајловић наставља и довршује свој предлог.

Др Малешевић чуди се стрпљивости председниковој. Чуди се како он т. ј. председник није знао, шта хоће др. Михајловић. То је већ свршена ствар.. Позива председника, да он ту одлучи.

Председник вели, да се не може о једној ствари, о којој је већ свршено, доносити накнадни закључак.

Др. Божески побија Малешевића и доказује, да сваки члан има права да ставља предлоге, кад дође на ред.

Председник одузима у тој ствари свима реч.

Др. Михајловић предлаже, да се председнику изрече неповерење. Затим устаје и излази напоље из дворане а за њим и сви његови једномишљеници).

Настала кратка пауза.

Л. Л. Јовановић осуђује таки поступак већине.

Неки дежмекаст господин устаде и предлаже, да се председнику потпуно поверење изјави, а преко предлога дра Михајловића, да се пређе с гнушањем.

Са великом се буком прима предлог.

Др. Малешевић је ипак „милостив“, па вели, да се изостави оно „с гнушањем“. Али му се не прима предлог.

Иза тога није више ништа предлагано, него — пошто је изабран одбор да оверови записник — председник закључује скупштину.

Правосуђе у Срему.

Нигде ваљда на свету не отежу се тако дуго криминалне истраге као у Митровици, и нигде се не увлачи у истрагу и истражни затвор толико народа као у Митровици.

Још нема четири године дана, од како је у Митровици основан судбени сто, а већ се толико неправде тамо догодило, да све нисмо у стању описати, а примера ради навешћемо неколико случајева, који су нам тачно познати.

Код овога суда, односно државног одветништва не пита се: јеси ли крив или не, него просто нека човека когод само денунцира, нека на кога управитељ државног одветништва Милан Симуновић само шта посумња, тај је одма обрао бостан, тај може одма направити обрачун са осталим светом, јер се неће скоро кући вратити, држаће га месецима и годинама у истражном затвору и може бога хвалити ако и кроз годину две дана невин кући дође. Но тако је то, кад се на овако важна места неисусни чиновници, као реченк Милан Симуновић постављају. А да је то тако, ево и доказа.

28. фебр. прошле године ослободио је суд Љубомира Релића из Старих Баковаца шестомесечног истражног затвора, јер му Симуновић није могао доказати оно, ради чега га је затворио и оптужио.

Јоца Андријевић из Манђелоса одседио је три месеца у истражном затвору митровачком, а његова жена три и по месеца; нека

Мора он бити њен, макар је главе стало. Је ли он у колу, она ће да стане до њега, ако не може од Милке с десне, а она ће с леве, само мора бити поред њега; је л' почео да пева, она ће уз њега да му помаже; је л' се пустио у диван с девојкама, одмах се и она нађе ту. Једном речи, где он, тамо и она и увек ће ваљи, да му рекне коју лепу, да рекне коју пошалицу, да се најгласније смеје, ако он што шаљиво рекне.

Милка пак, она је мирна, она не уме, да лакрдија, не уме тако лепо да пева, не уме тако слатко да се смеје.

Ах не лези враже! Мало по мало, већ поче Јова, да се шали с Јулом, да се упушта у разговор с њоме, па шта више и да је узме с десне стране у колу, а Милку с леве, а богами рекне јој коју и на уво.

Чудо Милки, шта је то, да Јова њој нешто окреће леђа. Зна, није му учинила ништа криво. Ујутру кад устане бадава виче: пи, пи, пи! нема Јове да јој затвара очи, него тек у неко доба ће јој онако, не излазећи из штале, ко од беде довикнути: добројтро! Оно још говори лепо с њоме, ал' бадава нема оног разговора међу њима, као што је то било пре. Пре се скоро није одмицао од ње, а сад тек што рекне коју, одмах ће: „е, морам, да гледам за послом“. Нема више оног, да седну пред авлију, па да ћеретају, док их нана не позове у легало, него чим је вечерао, намирио коње, а он у село.

Жао, боже, Милки, жао, што је тако остави, па чим дочепа, да је сама, а она пусти срцу на вољу, па се сита наплаче. Шта је Јуча Чилашина боља од ње? Ваљда што уме тако да намигује, да се церека и да се налицка.

Једно вече, ево Јове кући око неко доба ноћи. Она није могла ни да трене, него је непрестано јецала седећи на кревету у вајату. Кад је чула, где лупнуше авлијска врата, није могла више да издржи, него изађе пред њега, те га читаво дршћући запита:

— Где си био Јово?

— А зар се ја теби морам исповедати — тек ће Јова набусито.

— Ти си био код Јуле. Је л', ти волиш ту кићиперку, а мене се оставио?

— П' онда? Волем да! — и оде у шталу, несврћући се на њу.

Сирота Милка, било јој је доста, она је и даље плакала.

*

Јова је окук'о код Чилашиних. Чим посвршава послове, а он зађ у комшилук код Чилашиних, па ту седи до неко доба ноћи, виђујући с Јулом.

Није ваљде тајити, рек'о јој је већ и да ће је узети; она хоће, а ни њена нана нема ништа против.

Зна то већ читаво село, само још не зна ништа баћа-Глиша, та он држи к'о у воску „да се деца воле“.

Оно неки и рекоше баћа-Глиши, да Јова нешто здраво одлази код Јуле, ал' он би тек рекао на то: па да шта је момак, него да иде код девојака, и ја сам то радио и други и трећи, није него ће чечити све око једне.

Ал' једног дана вади баћа-Глиша, да је рђаве рачунао.

Неколко после ужине ће Јова, да позове баћа-Глишу у чисту собу, да му нешто каже.

— Баћа-Глишо, поче ће тек Јова, ви сте ме увели као мала и ранили сте ме и одранили, фала вам за то; ал ја мислим, да сам то и одрадио. Мало имам, ал' ћу, ако Бог да, са ове две руке стећи више. Доста сам био туђ слуга, сад хоћу да будем свој госа. Тражио сам и нашао сам себи пара, па ћу се данас, сутра и венчати, а вас молим, да ми дате ваш очински благослов.

Баћа-Глиши се све смеши брк, к'о вели, ево што сам мислио Бога, да дочекам, ево и дочекаћу.

— Па добро синко, рећиће тек онако смешећи се, баћа-Глиша, к'о вели што ти је млада крв — ја немам ништа против, ал' в'о велим, причекај још мало, док не снесемо летину и док се не сради, па ћемо онда.

— Е, не могу ја више, баћа-Глишо, чекати, ја сам већ казао Чилашиновима, да ћемо да нас држати јабуку, па да се спреме.

— Шта? Коме си ти каз'о?! — повиче баћа-Глиша, читаво убеденут,

— Па Чилашиновима, хоћу да узмем Јулу.

— Кога ћеш ти узети, је л' да чујем?! — повиче баћа-Глиша и већ скочи.

— Па каз'о сам: Јулу Чилашину.

— Добро се промисли, ти незахвално дериште!

— Промислио сам ја добре, баћа-Глишо.

— Е, добро, синко. Двадесет је ово година, коко си у мојој кући. Узео сам те мала, мајушна Бога ради, да не пропаднеш. Пазили смо те к'о мало воде на длану; неговали смо те к'а своје дете, јер смо гледали у теби дику нашу, ослонац у нашој старости. Теби смо наменули ово једино наше благо, нашу ћер, све имање. Већ смо мислили, ево дође час, да се наше старачке наде остваре, а ти нам их поруши, уби наше мило дете. Не захвални човече! Ја ти нећу наметати ћери своје. Иди, да те не виде очи моје! Тако нека ти милостиви Бог плати, као што си ти нама за наша доброчинства.

Јова не рече ни речи, само се окрете, те оде.

То вече била је „јабука“ код Чилашиних. Весеље је текло у сва звона, понајвеселија беше млада. Та није да игра, није да подвикује, него све се ори.

Милка је плакала васцелу ноћ. До ње допираху весели звуци гајда и песама из комшилука као да јој пресе; а гајдаш као за инат извија сватовца, што боље уме, а из те хуке, буке се тек дигне један глас, а њој је добро познат, као да хоће Милку да опомене, да је то њена јабука. Бадава млада је баш весела.

Милка се покрила дуњом по глави, само да не чује, ал' бадава, ипак је чула, а особито онај цикут,

Јова је од то доба код Чилашиних. Покупио је све што је имао код баћа-Глише, па је тамо пренео. Све му дадоше без и једне речи. Милка га није ни погледала.

Кроз четир недеље венчаше се Јова и Јула.

Беху то весели сватови, а понајвеселија невеста. Оно био је весео и Јова, ал ипак видело се на њему, да му није баш право, што

Милева из Ирига је одлежала три месеца; Нестор Грујић из Војке одседио је у затвору један и по месец дана; Теја Гаћеша из Јарка одлежао је такође по заповести реченога Милана Симуновића четрнајест месеци а није га могао ни оптужити, него после тога времена речено му је просто: „Ниси крив, иди кући, требали смо те одма после три дана пустити.“ То је лепо речено, али ко да томе човеку надокнади оно, што је за 14 месеци под куће изгубио, ко да му поврати част и поштење? Но за то се овде нико и не брине.

Марцинић из Палванке одседио је такође у Митровици четир месеца а митровачки суд и није био компетентан држати га затвореног, јер није на троједничком територијуму ништа скривио.

Неке Швабе из Инђије Тил и Шустек одседили су на правди божјој двадесет и два месеца, те је на расправи морало држ. одвјетништво од оптужбе одустати, јер је тек онда увидело, да су ти људи невини, а за оно што су исти од жандара били на мртво име избијани, и што Тил као богаљ кући оде, о томе не води овде нико рачуна, то се никога не тиче. Мита Јаковљевић из Руме одлежао је две године дана и суд седморице га је сасвим ослободио и невиним прогласио. Јозеф Келер поштарски кондуктер из Митровице, одлежао је шест месеци ни крив ни дужан због проневере на пошти, а било је очевидно да тај човек није крив него шеф поште, који је касније у Осеку ради тога и уапшен, а али шеф поште Шмит сигурно је био интимус Симуновићев, те зато се „није могло на истога ни шумњати“, а овамо је цео свет знао, да је Шмит лопов.

Јаша Костић, Жан Енгиберг и још један из Митровице одседише такође 3—4 месеца у истражном затвору, што се код њих пронашла нека стара „гуверирмашина“, којом се боју женске сукње, за коју је машину мислио Симуновић да се на њој могу банке правити, те дај шаљи исту чак у Беч вештацима, а овамо би му то могла и свака „шнајдерка“ у Митровици казати, као што су то и вештаци изјавили, да је то „гуверирмашина“ и да се на истој само сукње могу борати. (То је та машина, о којој је Симуновић преко својих пријатеља пронео по новинарству глас, како је у Шиду са новосадским жандарским официром Калом ушао у траг једној машини за прављење банака, коју је тобоже Лаза Прњајић из Шида, горе реченом Јаши и Жану предао.) Мита Ђорђевић из Руме одлежао је шест месеци у митровачком затвору, а државни одветник није га могао ни обтужити. Бернхард Фришман из Митровице, Јохан Бекер из Београда, Барбара Гимпл и Мартин Целер из Земуна, Вендалин Кел и Јосип Кнебл из Инђије одседише сваки преко годину дана ни криви ни дужни, а кће и имање им испропадаше, но за то се овде нико и не брине, него је некима, а особито управитељу држ. одветништва Милану Симуновићу само до свога аванзма стало, те дај затварај, па кога можемо осудити, тога ћемо осудити, а кога не, било па и није!

Осим тога држан је овде две године дана и један српски грађанин по имену Михајло Хаџарија из Београда, у истражном затвору, тобоже, да је као фотограф хтео на овој страни правити банке, но суд је свога невиним прогласио, и једва се после две године дана кући повратио, а такође је држан овде неколико месеци један Шапчанин, који је тамо нешто скривио, а кога су хтели овде да осуде, но исти не хтеде оптуженицу примити нити овај суд компетентним признати, те једва га на његов сопствени захтев српским властима после шест месеци издадоше. Ето тако је то, хоће човек да се силом прави велик, те да и странним поданицима суди и оптужује их, макар да исти нису овде ништа противзаконитог починили.

Сад још нешто.

Михајло Сељачки из Митровице би осуђен на вешала, но Његово Величанство га помилује на 16 година тешке робије. После две и по године робовања, испостави се, да је Сељачки сасвим невин, поступак би обновљен а Сељачки невиним проглашен, но то не би Симуновићу по вољи, него дај апелирај против тога, те је тако Сељачки после свога ослобођења још морао нека четир месеца у истрази седити, док је Симуновић апелирао и док је апелација из Загреба натраг одбијена дошла, те једва једаред сирома Сељачки би на слободну ногу пуштен, а да му није Њег. Величанство смртну казну опростило, до сада би Сељачког већ појели црви. Кад цео сенат некога ослободи и невиним прогласи, а Симуновић га још држи и даље у затвору до „правомоћности“, онда можете имати јасну слику тиранства његовог, а како брзо те апелације иду, ево једног примера. Кад је суд ослободио горе наведеног Кела, Бекера, Кнебла и остале у „банкарској“ афери оптужених и онда је Симуновић против тога уложио уток, но кроз скоро два месеца се предомислио, те је исте после толиког тавновања отпустио кући са речима: „Идите кући, предомислио сам се, нећу апелирати.“ Дакле требало му је скоро два месеца после главне расправе, да се предомисли, хоће ли или не против есуде суда апелирати, а ови јадници морадоше дотле чамити. Зове ли се то правосуђе? Је ли то човечански?

Осим тога држао је овде седам Палванчана годину дана у овдашњем истражном затвору, а ти људи нису ништа рђавога и противзаконитог на хрватском земљишту починили, и једва их после године дана на захтев угарских власти натраг паланачком суду издаде. А зашто су исти овде били годину дана затворени? Бедио их је Симуновић, да су са познатим окривљеницима у тако званој „банкарској афери“ помешани, те их је на његов захтев паланачки суд затворио и опет на његову молбу на суочење са осталим у Митровицу послао, не место суочења, он их задржа овде, где одседише годину дана.

А сада још нешто!

Поменутих седам Палванчана, Хајнрих Русман, Ђока Костић, Петер Шлагетер, Георг Вилдинг, Филип Шнајдер, Георг Матес и Антон Лотшпајх не хтедоше никако признати компетенцију митровачког суда, јер нису на хрватском земљишту ништа скривили и захтеваше, да ако им се већ нека учин подмеће, који су они тобоже у Паланци починили, нека их новосадском судб. столу издаду, те ако су криви, нека им се у њиховој домовини суди, но о томе не хтедоше овде ни чути, него и њих Милан Симуновић на своју бруку и срамоту оптужи, но судити им се овде није могло, те тако речени беху паланачком суду повраћени, где их је сам угарски државни видодвјетник Козма преслушао и на слободу пустио, уверивши се, да је цела та ствар сам „швиндл“ те тако речени постадоше опет слободни, а у Митровици би за цело били осуђени.

А сада да напоменем још једно недело у тој ствари. Кад су речени Палванчани протестовали против компетенције овдашњег суда, онда им је истражни судац пристав Величковић подметнуо записник као да они тобоже протестују против оптуженице, и хтеде силом да ови то потпишу, но ови не хтедоше, јер кад не признају компетенцију онда, за цело не могу признати ни оптужницу. Да је то Величковићу испало за руком, сада би речени већ одавна у митровачкој казнници седели, но свако су се измакли, а са тим потписом били би у једно признали и компетенцију овога суда.

Ово су само неки случајеви, које сам овде навео, а да се сва „дела“ Милана Симуновића опишу, требало би много више времена и места него што је простор овога листа. Но ја ћу се потрудити, да повремено што дознам, и о чему се осведочим, на јавност изнесем.

Оно бива код сваког суда, да више пута и невин човек пострада, да буде затворен, али се нигде тако дуго не одуговлачи са истрагама, нити се игде одма само затвара као овде. На другим местима се истраге брже довршују, и обично после свршене истраге истраженици на слободну ногу до рочишта пуштају, а овде обично и онда кад кога невиним прогласе, држи држ. одв. и на даље, до „правомоћности“ у затвору. Чудновато за цело!

Но тако то бива, кад се на овако ваљана места постављају људи као што је Милан Симуновић и други. Наш оделни предстојник хоће у томе да уштеди што потавља за управитеље судова и државни одвјетништва, младе и неискусне приставе, који ни појма немају шта је то човек, част, породица и имање. Но што се уштеди на платама таквих управитеља то се сто пута више на некористне истраге потроши, у које се дотични као на пример Милан Симуновић упетља као пиле у кучине, па онда тек не зна шта ће и како ће.

Ми би саветовали нашој влади, да нам уклони одавде свога жутокљуна Симуновића, те да нам своме позиву дораслу особу овамо постави, како би мање невиног света страдало.

До виђења.

Митровица, 28. авг. 1890.

Singapore.

Јула нешто често игра са Стевом Чордашевим и све нешто шапуће и церека се с њим. Истина, чуо је он, да је Стева волео Јулу и одавно њој, ка' сад престаје све, сад је она његова. Ал' ништа за то, Јула њега воли, иначе не би пошла за њега, а сад као млада хоће још мало да се девојчи, после и онако неће.

* *
*

Већ два месеца откад се узеше Јова и Јула. Некад лепша живота!

Јова, како је сад свој газда, ради утрострученом снагом. По вездан на пољу, а у вече кад дође кући, дочека га женица онако уморна, лепом вечером и још лепшим речима, загрљајем и пољупцима.

Све је већма воли. Та види, да је тако добра, тако лепа, угађа му у свему.

Више пута мора да води коње у вече на пашу, па тамо и да ноћи, да се хоми онако уморан од рада, на тврдој земљи; а њој, боже, жао, па се сва ушмари од плача, жалећи га. Ал' шта ће, мора се, сирома је, па нема да плати слугу. А она сирота не може ни да вечера, него одмах легне у кревет.

Види он, ваљда није слеп под очију, како га воли, па се читаво каје, што је и помислио да она може бити воли Стеву Чордашевог. Ал шта ћемо, човек такви, он у свашта сумња.

*

Једно вече одвешће Јова опет коње на пашу. Задржава га Јула, каже, боје се озепшће, јер је било већ пододно. Бадава га богоради, није ваљде, мора се ићи, тек не могу коњи остати гладни, и отиде.

Ал' коњи ђ'о коњи, поплаше се ма од чега. Не знам шта им би, тек ујединут пустише се дуж пољане. Једва их повата, ал коњи ударе покидаше све. Како ће да их веже? Није друкчије, него ваља већ кући по друге узаре. Скинуће са омаде, а ове покидане повезаће којекако, па ће на омад.

Могло је бити око једанаест, кад је стигао кући. Око куће све мирно. Авлијска врата широм отворена, а гарова ни од корова, боже зна, на који је крај села отишао на мобу. Чуди се, како то, да су заборавили затворити врата.

Пође кућним вратима, чује у кући неко шушкање и церекање.

Сад је видео на чему је. Рекоше њему давно: пази на Јулу, није била ни ђ'о девојка баш да кажеш...

Без га обуве... Лупи ногом у врата и уђе види Стеву...

Онај ударац, што га је држао у руци, обе о ко врата и жени и милоснику јој. Како их лако стиснуо, удавише се у пољупцу.

Скиде ударац с њих и одјури некуд у помрчину.

Сутра кад је устао баћа-Глиша, опази Јову где виси о дуду пред кућом.

Био је толико милостив, скинуо га и сранио.

Милка се удала, а деда-Глиши је већ пуначко унуче објашило колена. **Пишман.**

А сада да напоменем још једно недело у тој ствари. Кад су речени Палванчани протестовали против компетенције овдашњег суда, онда им је истражни судац пристав Величковић подметнуо записник као да они тобоже протестују против оптуженице, и хтеде силом да ови то потпишу, но ови не хтедоше, јер кад не признају компетенцију онда, за цело не могу признати ни оптужницу. Да је то Величковићу испало за руком, сада би речени већ одавна у митровачкој казнници седели, но свако су се измакли, а са тим потписом били би у једно признали и компетенцију овога суда.

Ово су само неки случајеви, које сам овде навео, а да се сва „дела“ Милана Симуновића опишу, требало би много више времена и места него што је простор овога листа. Но ја ћу се потрудити, да повремено што дознам, и о чему се осведочим, на јавност изнесем.

Оно бива код сваког суда, да више пута и невин човек пострада, да буде затворен, али се нигде тако дуго не одуговлачи са истрагама, нити се игде одма само затвара као овде. На другим местима се истраге брже довршују, и обично после свршене истраге истраженици на слободну ногу до рочишта пуштају, а овде обично и онда кад кога невиним прогласе, држи држ. одв. и на даље, до „правомоћности“ у затвору. Чудновато за цело!

Но тако то бива, кад се на овако ваљана места постављају људи као што је Милан Симуновић и други. Наш оделни предстојник хоће у томе да уштеди што потавља за управитеље судова и државни одвјетништва, младе и неискусне приставе, који ни појма немају шта је то човек, част, породица и имање. Но што се уштеди на платама таквих управитеља то се сто пута више на некористне истраге потроши, у које се дотични као на пример Милан Симуновић упетља као пиле у кучине, па онда тек не зна шта ће и како ће.

Ми би саветовали нашој влади, да нам уклони одавде свога жутокљуна Симуновића, те да нам своме позиву дораслу особу овамо постави, како би мање невиног света страдало.

До виђења.

Митровица, 28. авг. 1890.

Singapore.

Политички преглед.

Ратна спремања у Бугарској. Бугари подижу шанчеве око Трна и праве пут у правцу Трна око Дешчаног Кладенца. Ту се врло живо ради. Код Берковице у Петрохану оправљају некадашње турске шанчеве, те ту има сада доста војске.

Избори посланика у Бугарској. Београдски лист „Пријатељ“ има допис из Софије, из кога саопштавамо ова места: „Јучерашњи дан (т. ј. дан избора) није имао овде скоро никаквог значаја, јер се резултат предвиђао у толико пре, што је полиција предузела све потребне мере да избор испадне овде, као и у унутрашњости земље, по вољи владе. У колико сам се ја лично уверио и дознао од овдашњих виђенијих личности врло је мали број грађанства употребио своје изборно право. Из целе Софије и софијске околине једва је дошло на гласање 2000 грађана; у унутрашњости је сразмер још мањи. На дан избора завладала је паника у Софији. Још у суботу у вече полиција је затворила овде све дућане, па и кафане и ресторације, тако да се у 12 сати уче није могло нигде видети ни и једна радња отворена. Посматрао сам у близини општинске школе, где се гласало, прикупљено грађанство, и могу вам казати да нисам могао видети ни једнога од овдашњих познатих и виђенијех људи. Опозиција није излазила цео дан од страха, јер су сопствије запретили, да ће пребити ноге сваком од опозиционара, ако се само покаже на улици. Наравно, да су они нашли за целисходније да остану код својих кућа. У главном јучерашњи изборни дан нема никаквог значаја, и он је најјачи доказ да је бугарски народ недорастао за политичку борбу, и сувише слаб да учини оно што мисли и жели. Целога дана жандармерија је дотеривала грађане из софијске околине као регруте и ови шопови, који су под стражом долазили на биралиште, морали су гласати за владину листу. Као што ми рече један бивши скупштинар, полиција је ухапсила неколико овдашњих активнијих опозиционара, а говори се да су их и тукли у затвору. По унутрашњости позатварани су многи опозиционари, а многи су протерани из места где су имали извесног утицаја, и заточени по другим варошима. Каравелов је добио у Софији 2 гласа, а Радославов један; по унутрашњости изабрати су опозициони кандидати само тамо где је власт хтела да их пропусти. Резултат избора овај је: од 295 посланика, који се имају изабрати, изабрано је 260 Стамбуловљевих партизана, а 35 њих припада опозицији и непознатима по боји.

Вести из места и са стране.

† **Стеван Сланкаменац**, честити и ваљани ратар овдашњи, умрло је на Усековаије после подне напрасном смрћу у својој 57. години. Пре подне био је у цркви на служби божјој, са свим здрав и весео, а око 6 сахати у вече већ мртав. Покојник је био више година тутор алмашке цркве, члан црквене скупштине, а у последњој главној скупштини изабран је једногласно за члана црквеног одбора. — Био је то човек, не само телом, већ и својим врлинама, један од најугледнијих људи у своме сталежу. Цркву је врло ревносно похађао. Није било богослужења без пок. Стевана Сланкаменца. На дому своме беше примеран, вредан и уредан домаћин, што се најбоље види по кући му, која како е поља, тако и изнутра може многима послужити за образац у сваком погледу. Својом вредноћом и штедњом показао је, да човек може лепо живетж, на инак доћи до приличног иметка. Колико је покојник поштован био, сведочи онај силан свет, који врви кући му, да га последњи пут види. Покојника оплакује жена му са децом, која су сва удомљена, петоро рођене браће, силна родбина и сваки, који га је познавао. Нека му је слава и вечна успомена!

Листа великопорезника за Нови Сад. Магистрат сл. кр. вароши Новог Сада јавља: У смислу §-а 25. зак. чл. од год. 1886., да је листа великопорезника 27. августа (8. септембра) укључиво до 3. (15.) септембра т. г. у ововарошком бележничком згању за време званичних часова на углед стављена, и да је сваки дотични властан противу ове листе рекламовати. Објављује даље, да ће верификациони одбор, коме је поверено, да састави именик великопорезника, седнице своје 4. (16.) септембра у 3 сахата после подне у малој магистратској дворани јавно држати. Уједно у смислу §-а 27. поменутога зак. чл. позива све оне, који желе, да им се порез на основу §-а 26. двоструко узме, да се за трајања горе поменутих седница верификационом одбору било устмено, било писмено пријаве и право своје у толико више искажу, што ће у противном случају од те повластице за овај мах отпасти.

Десетина. „Напредку“ јављају из Сарајева: Већ се и јесенски облаци навукоше и киша поче промицати а наш тежак своју жетину не унесе у амбар. Виша половина стоји још на пољу у пластовима и границама не овршена, па се бојати, да не би усљед јесенски киша, које би наступити могле, пропала, као што се то више пута дешавало. Кривица је у томе при десетарима, који десетину процењују и њеном надзорнику (ашар мемуру). Они су закаснили са пописом десетине и тежаци не смеју да врху док ови процену не обаве. Чули смо са више страна из нашега котара, како тежаци по неколико пута мољакају, да им се процени пласт или граница, па да је оврху, али да им то не бива, те сви леже беспослени у најлепше дане вршевине. Чули смо и то, да се то отезање чини навлаштито за то, да се примора тежак да пристане на ону десетину, коју му десетар процени, и да уписују на појединим местима прекомерну десетину, нарочито при процени шенице у снопoвима, и да то највише чини ашар мемур десетински. Упозорујемо на то надлежне власти да учине сходне кораке, да летина не пропада и да се десетина праведним начином попише а нарочито зелен, која се по наредби по пољима још на оранicама мора процењивати, јер је иста усљед велики припека остала јалова и изгорела.

Трговина.

Нови Сад, 30. авг. (11. септ.) После оне хладне кише, која је пре неки дан пала и накваасила земљу, освануо је данас опет лен, ведар и топао дан. Наши ратари увелико уворавају земљу за усеве. Местимице има већ и посејаног јечма. Верба кукуружња увелико је отпочела, те се кукурузи беру на све стране. На нашој пак житној пијаци опажа се доста добар довоз са кукурузима, што за остало вршевље не можемо рећи; но и поред све сунчане препеке и суше, може се рећи, да је кукуруз доста леп. Довоз са осталом раном, никако да се увећа, већ је све на једној мери. Рад је доста живахан но цене никако да напредују. Беложимо данас исту цену, као: жито 6 ф. 50 н. Наполица 5 ф. 50 н. Јечам 5—5 ф. 20 н. Зоб 5 ф. 80 н. Кукуруз нов на клиповима 2 ф. 70—80 н. кукуруз стари 5 ф. 50 н.

На осталим нашим пијацама, цене поврћу и другим производима нешто су напредније. Извоз са страним, горњим пијацама, доста је жив. Маст је остала све једнако по старој цени 50 н. а тако и сланина 50 н. Свињи 37—38 н. Све од 1 кгр.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 30. августа у вече.)

Малага. У оближњим местима било јаког земљетреса, но штете отуда никакве не беше.

Вашингтон. Сенат је усвојио закон о царини.

Секељхид. Министар-председник Сапари био код краља на аудијенцији, која је трајала пола сата.

Шарлотенбург. Данас амо стигао немачки цар у пратњи Молткеа.

Рим. У ствари, што аустро-угарска ратна лађа „Минерва“ није салутирала кад је ушла у пристаниште код Генуе, талијански лист „Реформа“ вели, да по међународном уговору морске лађе, које мање од 4 топа имају не смеду да поздрављају никога.

Народна привреда.

Пред сеидбу озимих усева.

„У јесен сеј у прашину,
а у пролеће у блато.“

Ова изрека није речена на основу једногодишњег искуства, него на основу вишегодишњих покушаја.

Да објаснимо смисао ове изреке:

Узмимо за пример ову годину. Ове године друга половина лета била је жарка. После оних великих провала облака и поплава, освојише врућине и запече суша која још не попушта и ако већ улазимо у јесен. Земљоделци су рано били готови са жетвом и имали доста времена да угаре. Они који су угарили, видели су, да је земља од ове суше прегорела; при орању троши се у прашину; ако ли су то пак тешке земље, и ако се по која грудва при орању извали, она се од најмање јесење кишице распадне и распе у пепео. За то ми у напред велимо: „Благо ономе ко је ове године у јулу и августу угарио и засејао озиме стрминине, нека је уверен, да ће му до године бити пун амбар.“

Онај пак који сеје у пролеће, нарочито ако још одоцни, плитко поре и не буде пролетњих киша, већ опеку суше, — онда је усев још у самој клици пропао.

Данас нема тога земљоделца који не верује да озими усеви много већи доходак дају но пролетњи. Ни при најлепшем и угоднијем пролећу и лету, никад не може испасти онаква жетва пролетњих стрминина као код усева који су с јесени засејани. Наши земљоделци знају то из свог сопственог искуства, па за то и питају да у јесен посеју што више пшенице, јечма и ражи само ако их послужи лепо и угодно време.

Из статистичких података који се воде на опитним станицама, у земљама умерено-топлије зоне, види се, да на 10 година, 8 година дају врло добру жетву јесењих усева а лошију пролетњих; само 2 године дале су приближно подједнаку жетву јесењих и озимих стрминих усева.

Многима је можда непојмљиво зашто озими усеви дају бољу жетву и већи принос но пролетњи? Ево зашто:

Ако се стрминине засеју рано докле је још топло и јесен блага, онда оне добију више времена за своје развиће, никне готово свако зрно, само ако је семе добро; и пре но што наступе слане и рани — јесењи — мразеви, толико се млади усев убокори својим разгранатим жилама, да му ни највећи мразеви не могу нашкодити. У пролеће је овакав усев бујан, тера снажан влат, и клас му је пун једрих зрна. Ако ли се пак засеје доцкан, онда усев не само да нема довољно времена да се убокори, и лакше противстане мразевима, већ не може ни на време да никне, јер стегну мразеви и клица промрзне; а ако са свим и не промрзне клица, већ усев никне, онда оне слабе и добро неукорењене биљчице, подлегну пролетњим сувомразицама које су најопасније за стрмине усеве. Ето, због чега озими усеви наших земљоделаца често с пролећа изгледају тако проређени, да се морају подсејавати.

Према овоме, врло је важно питање: Кад треба отпочети сејање озимих усева, и које је за то право време? — — —

Одговор на ово питање гласи:

„Септембар месец најподеснији је“ ——

То је најподесније време у коме озбиљно треба предузети сејање озимих стрминина . . . . Септембар месец решава, каква ће бити догодишња жетва.

Но често се деси да су августа и почетком септембра такве суше (као и ове године) да се на неким земљама не може ни да убразди. Зато треба грабити и надокнадити колико је одоцњено са угаром, у другој половини септембра и првој октобра, само ако се време јако не окиша. Но нека сваки земљорадник упамти, да озими јечам после 10. октобра не ваља никако сејати, а озиму пшеницу и раж, може још сејати до Митрова-дне, а ако је лепо време и до св. Аранђела (8. новембра). Ко противно ради троши узалудно снагу и ризикује много.

Из онога што смо до сада поменули о времену када треба озиме стрминине сејати, можемо поставити свако основно правило: што се озиме стрминине раније с јесени засеју, већи су изгледи на обилату жетву.

* * *

Друга је мана нашим земљоделцима, што врло малу или скоро никакву пажњу не поклањају чистоти и избору семена. Семе за усев треба да је часто што но реч као да га је голуб бирао. Иначе ако се семе добро не орешета или не тријерира (сортира) а за тим поново пропусти кроз решето — ветрењачу, већ посеје тако рећи са очинцима, онда треба у пролеће стотинама надница да се њива од корова очисти. Лепо једна енглеска пословица вели: „Што се једне године засеје корова, треба седам година плевити.“

За то су тријери и ветрењаче од неоцењене вредности за земљоделце. Да је среће, њих би требало да има свака земљоradничка кућа, тим пре, што данас ове машине нису тако скупе и што их је лако набавити.

У погледу на избор семена, постоји код наших сељака још и та мана, што најједрије, теже и здравије зрневље, одвајају за продају. — Зар смо мало пута видели код наших ратара да оно зрно што је најлошије каквоће, испод решета узима и одваја на страну велећи: то ће добро бити за семе а заборавља ону лепу народну пословицу коју сваки сељак зна јер је у народу и поникла: „Какво семе сејеш онакав ћеш и плод жети“.

С тога, најпре одвоји за семе све једро и зрело овогодишње зрневље а оно лошије за потрошњу. Или, ако је се показала на њиви главница, или је иначе усев рђав, онда те године боље је и купити семе од каквог поузданог домаћина, но буди шта у земљу бацити. Ово је још и зато добро, што се на тај начин мења семе, јер искуством је доказано, да никад није добро засевати семе увастопце на ону исту њиву на којој је произведено.

* * *

Доходак озимих усева зависи много и од начина сејања. Код нас још није продрла машина сејалица у све крајеве. И данас се још сеје на омашке (сачму). Невешт сејач или просипе по њиви више семена но што треба, или омане њиву — засеје много мање семена. И у једноме и у другоме случају но овако ради, у штети је и неће дочекати обилату жетву. За то су машине сејалице права благодет за земљоделца. Оне сеју и растурају зрневље правилно и подједнако, и то баш онолико дубоко колико ми оћемо. Оне не сеју ни више ни мање, но таман онолико колико треба. Оне сеју у врсте које могу бити једна од друге онолико удаљене колико то ми желимо, и овако посејане усеве можемо доцније рахат да плевимо. И на послетку ова нам машина уштеђује свагда једну добру трећину семена јер зрневље онако лепо и подједнако разређено у земљи, никне правилно, усев се уједначи и једновремено саврс.

„Доброг домаћина познаћеш по његовој њиви“. На њиви је образ домаћинов и биће светлог лица међу суседима и у својој околини само тако, ако своју земљу савршенијим оруђима, справама и машинама обделава, но што је то радио његов дед и отац.

Најзад имамо и то да напоменемо, да се мало пази, после каквог усева треба која од озимих стрминина да дође, и да је због те погрешке и жетва слабија. За то је нужно да земљоделци обрате већу пажњу на усевни рад — плодоред. — Као правило ваља да имају на уму ово: да не треба никад да дође једна иста врста озимог усева на оку њиву, на којој је у прошлој години био, а то с тога, што је таква земља за тај исти усев свагда слабија и то баш у оним материјама, које би том усеву потребне биле, и према томе мање се и може рачунати на обилату жетву.

✝

ГОДИШЊИ ПАРАСТОС
ЈОВАНА МАТИЋА
КРАЉЕВСКОГ ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА

даваће се у суботу 1. (13.) септембра у 11 сати пре подне у овдашњој саборној цркви, на који се сви сродници, пријатељи и познаници учтиво позивају.

У Новом Саду, 28. августа 1890.

Тужна и уцвељена сестра
Софија Лукш рођ. **Матић**
и остали сродници.

✝

Наш сиви соко, шестогодишњи наш јединац син

СТЕВА

одлетео је нагло — после једнедневног тешког боловања — 25. августа из топлога гнезда родитељског. Ту голему жалост јављамо овим путем пријатељима нашим.

Уједно нека је хвала свима саучесницима при укопу, особито: г. Милошу Теодоровићу, свештенику кисачком, који га је опојао; г. Јови Чачулићу, богослову, на бираној му и витњастој опроштајној речи; гђици Вилми Жигмондовој, крунсноши Стевиној, на лепом јој венцу и сећању. Нека је још хвала мојим добрим парохијанима на топлом саучешћу; даље пријатељима из места и околине, који испратише чедо наше до његове вечне кућице. — Хвала и онима, који писменим саучешћем покушаше, да наш големи бол за благом закопаним ублаже.

У Пирошу, 29. августа 1890.

Ђура Страјић парох и Даринка, уцвељени родитељи; Јованка, Загорка и Славка нејаке сестрице; Петар Страјић, стриц; Светозар Поповић, администратор протопрезв. жабаљског, деда; Невинка и Новка, тетке; П. Милин богослов, В. Теофановић свештеник, тече.

Уредништву нашег листа стигоше на приказ:

Библијске приповетке из старог и новог завета. За ученике IV. разреда српских народних основних школа. Приредио и издао Јован Благојевић учитељ српске више девојачке школе сомборске и уредник „Голуба“. Сомбор 1880. (Наручује се код самог писца, а може се набавити и преко књижарнице Мил. Каракашевића у Сомбору. Књижарницама се уступа уобичајени рабат.)

РЕД ВОЖЊЕ

путничких лађа, важи од 8. (20.) јула 1890. до даље наредбе.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител: дневно у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада за потиске станице: недељом, уторником и четвртком у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада у Земун и Београд: дневно у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада у Оршаву: средом, петком и недељом у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада у Будимпешту: сваки дан у 10½ сах. пре подне.

У Новом Саду 8. (20.) јула 1890.

АГЕНЦИЈА.

РЕД ВОЖЊЕ
ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА

ВАЖИ ОД 20. МАЈА (1. ЈУНА) 1889.

Из Будимпеште за Београд:

Километара	СТАНИЦЕ.		Мутњевити влак (Orient-Експрес)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Будимпешта	полази	2.35	2.40	8.00	9.40	—
175	Субатица	„	5.50	6.26	1.46	5.24	—
	Шандор	„		—	—	5.33	—
	Верушић	„		—	—	5.49	—
193	Чантавир	„		—	2.11	6.16	—
	Зобнатица	„		—	—	6.26	—
207	Топола	„		6.59	2.34	6.48	—
	К. Хеђеш	„		—	—	7.12	—
228	Х. Фекетехеђ	„		7.16	2.56	7.20	—
234	Врбас-Кула	„		7.30	3.16	7.46	—
248	Стари Кер	„		7.44	3.34	8.15	—
	К. Алпар	„		—	—	8.25	—
260	Кисач	„		—	3.51	8.38	—
276	Нови Сад	„	7.40	8.21	4.19	9.17	—
279	Петроварадин гр.	„		—	4.25	9.25	—
281	Петроварадин	„		8.29	4.32	9.33	—
286	Карловци	„		8.37	4.41	9.47	—
296	Чортановци	„		—	4.59	10.09	—
300	Бешка	„		—	5.07	10.20	—
310	Инђија	„		9.05	5.21	10.38	—
318	Стара Пазуа	„		9.15	5.38	11.00	—
326	Нова Пазуа	„		—	5.50	11.15	—
332	Батајница	„		—	6.00	11.28	—
347	Земун	„	8.59	9.45	6.20	11.55	—
359	Београд	„	9.09	10.05	6.45	12.30	—

(Између Топола и Кисача: сваког уторника и петка; између Кисача и Земуна: сваке среде и суботе)

Из Београда за Будимпешту:

Километара	СТАНИЦЕ.		Мутњевити влак (Orient-Експрес)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Београд	полази	3.02	5.30	8.25	3.25	—
12	Земун	„	3.12	6.11	9.00	4.01	—
27	Батајница	„		—	9.19	4.33	—
34	Нова Пазуа	„		—	9.30	4.48	—
41	Стара Пазуа	„		6.42	9.48	5.05	—
49	Инђија	„		6.52	10.01	5.31	—
60	Бешка	„		—	10.19	5.56	—
64	Чортановци	„		—	10.27	6.06	—
73	Карловци	„		7.20	10.46	6.30	—
78	Петроварадин	„		7.27	10.56	6.43	—
81	Петроварадин гр.	„		—	11.02	6.51	—
88	Нови Сад	„	4.43	7.43	11.16	7.19	—
100	Кисач	„		—	11.38	7.38	—
	К. Алпар	„		—	—	8.10	—
112	Стари Кер	„		8.13	11.55	8.22	—
125	Врбас-Кула	„		8.28	12.18	8.51	—
136	Х. Фекетехеђ	„		8.40	12.36	9.14	—
	К. Хеђеш	„		—	—	9.20	—
152	Топола	„		8.57	1.02	9.47	—
	Зобнатица	„		—	—	10.02	—
166	Чантавир	„		—	1.21	10.13	—
	Верушић	„		—	—	10.23	—
	Шандор	„		—	—	10.40	—
185	Субатица	стиже	6.30	9.32	1.45	10.50	—
	Субатица	полази	6.38	9.46	2.25	11.28	—
359	Будимпешта	стиже	10.05	1.25	7.30	6.40	—

(Између Субатице и Будимпеште: сваке среде и суботе)

НАПОМЕНА. Црним словима штампани сати и минути значе ноћно доба и то од 6 сати у вече до 5 сати 59 минута ујутру.

ОГЛАСИ.

ОГЛАС ДРАЖБЕ.

Управа манастира Крушедола издаје путем јавне дражбе 160 јутара (по 1600□°) ораће земље II. класе на такозваној „Старој тополи“, за годину 1890/91. под закуп.

Иста дражба одржаће се 1. (13.) септембра т. г. у 3 сахата по подне у писарни манастирској, куда се гг. арендатори, који би желели исту земљу под закуп узети, овим учтиво позивају.

Цена ће по јутру бити изложена са 12 ф. а. вр. Новац се мора при дражби за целу годину унапред положити. Остали услови пак, дознаће се при самој дражби.

3—3 **Управа манастира Крушедола.**

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује поново стечај на новоуспостављена два учитељска места.

Редовна годишња плата је поједином учитељу 450 фор. и 70 фор. у име стана и огрева. Изабраним учитељима поред прописаних предмета у додељеним разредима у дужност спада још, како у цркви тако и на месној водичкој капели, по реду при заповедним богослужењима појати и ученике црквеном појању обучавати.

Молитељи имају своје са документима подкрепљене молбенице, до 8. септембра т. г. „школском одбору“ доставити.

У Ст. Станару 26. августа 1890.

Бошко Поштић, перовођа. 1—3 **Милисав Поповић**, председник школ. одбора.

СТЕЧАЈ.

Услед оставке изабраног учитеља, овим се отвара стечај на учитељско место у Мокрину.

Плата је учитељу 442 фор. 80 нов., три ланца ораће земље, у име стана 120 фор., и огрева (сламе) колико нужно буде.

Новоизабраном учитељу у дужност спада све законом прописане предмете предавати и у цркви појати.

Сви они, који су вољни ово место получити, имају своје добро снабдевене молбенице од данас за шест недеља школском одбору поднети.

Из седнице школског одбора у Мокрину 21. августа (2. септембра) 1890. држане.

1—3 **Школски одбор.**

ОБЈАВА.

Од стране управног одбора за заједничко руковање ритских земаља у тителском и жабаљском срезу овим се до општег знања ставља, да ће се за време од дана закупа 1890. до 15. августа односно 31. октобра 1891. по новом календару за готов новац под закуп издавати следеће ритске земље, као:

450 јутара ораће земље у ограђеном каћком риту VI. заливу;

400 јутара ораће земље у ограђеном гор. ковиљском риту VI. заливу;

600 јутара ораће земље у ограђеном чурушком риту I. заливу.

Дражба истих земаља држаће се на лицу места и то:

21. септембра (3. октобра) 1890. у VI. заливу каћком риту;

24. септембра (6. октобра) 1890. у VI. заливу гор. ковиљском риту;

21. септембра (3. октобра) 1890. у I. заливу чурушком риту, свагда у 8 сахати пре подне.

П. Т. закупници позивају се у одређеном времену на лице места.

Местне власти умољавају се да ову објаву међу својим становништвом обнародују.

Тител, 5. септембра 1890.

ГАЈШИН,
1—3 председник.

СТЕЧАЈ.

На упражњена места код слоб. кр. вароши Новог Сада овим се стечај отвара.

Овом приликом путем избора ће се ова места доживотно попунити:

1. Место редарственог комесара са годишњом платом од 700 ф. и станарином од 100 ф.

2. Место рачунарског официјала са годишњом платом од 700 фор. и станарином од 100 ф.

3. Место канцелисте I. реда са годишњом платом од 600 фор. и станарином од 100 фор.

Компетенти имају своје молбе по I. законском чланку 1883. год. ваљано устројене увључно до 18. (30.) септембра т. год. пресветлом господину дру Виктору Флату великом жупану поднети.

Из главне скупштине муниципалног одбора слоб. кр. вароши Н. Сада држане 18. (30.) августа 1890.

Стеван Поповић Пеција с. р.
3—3 градоначелник.

За моју шпецерајско-гвожђарску и мешовиту трговину, требаћи једнога млађег помоћника, који може одма ступити.

1—1 **ПАЈЕ АРСЕНИЋА СИН**
у Илоку.

ПОМОДНА, ГАЛАНТЕРИЈСКА, НИРНБЕРШКА
и белог еспапа трговина

К. А. СУБОТИЋА
У МИТРОВИЦИ 3—3
потребује два млађа помоћника.

В. ЂОРЂЕВИЋ
У ШИДУ

потребује за своју мануфактурну трговину једног старијег и млађег спомоћника, уједно потребује за своју шпецерајску, стакларску и перцелана трговину једног старијег спомоћника као деловођу. Ступити могу одма. 3—8

Др. ВАСА МИЛОШЕВИЋ
отворио је
ОДВЈЕТНИЧКУ ПИСАРНУ
У СТ. ПАЗУВИ. 3—3

Власник и издавалац Слажо Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку и уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
за целу годину . . . . . 14 ф. — к.
за по године . . . . . 7 ф. — к.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
За Србију (у злату)
за годину 32 лев., за пола године 16 лев.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваког врста обичних ситних слова, за лист се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

Прилог „Застави“

ПОСЛЕДЊА БУРУНТИЈА
БРАЋИ А. ЋИРИЋИМА

ДИПЛОМИСАНИМ ТРБУШАРИМА НОВОСАДСКИМ

У 29. бр. „Бича“ обећао сам Браћи А. Ћирићима, да ћу доказима да потврдим све оно. што сам о њима написао. У томе броју „Бича,“ као прилог „бурунтији“ из 28. броја, рекао сам им ово:

„Вазда ми је било много стало до истине и до части, како своје тако и туђе. Зато сам се посредно обратио црквено-школској општини у Н. Саду, да се потање известим у ствари оних „благодејанских дасака“. Сад, кад сам поуздано извештен спреман сам и вољан, да документир ам своје пређашње тврђење. Но како ми у данашњем броју овога, и иначе маленог листа. не достаје простора, морао сам ту ствар да одложим за који дан. А и свакако сам рад, да с' овим пређемо на шири, прави терен. И ако ми славно уредништво „Заставе“ укаже своје гостопримство, изложићу и образложићу село ово питање у „Застави“ и то сумарно и закључно.

Толико ради — утехе.

Дакле, до виђења! Потражићу вас на самом делу“.

Ја сам одржао реч. Набавио сам доказе, пропратио их разлозима и послао „Застави“. Ту сам уједно прибрао и, под једним општим натписом „Последња бурунтија“ и т. д., изложио цео ток сукоба између Браће А. Ћирића и мене. Но поштов. уредн. „Заставе“, из врло оправданих разлога, — што ћу ниже да наведем — није штампало ову „Последњу бурунтију“. Међу тим, сукоб је бивао све оштрији и развио се до извесних последица. И тако сам принуђен, да овим начином изнесем све, шта је било, и да објасним, како је било!

Почињем са оним, што је било намењено „Застави“, а то је

ПОСЛЕДЊА БУРУНТИЈА
БРАЋИ А. ЋИРИЋИМА

„Ко има масла под капом, нек не иде на сунце“. Нар. послов.

Рекох вам, господо, да сам се постарао, да документирам пређашња своја тврђења у ствари оних „благодејанских дасака“. И ево ме, да вас, по обећању, потражим на самом легла, и да ово пигање изложим у свој његовој целини и то закључно.

Пре свега, у 26. бр. „Бича“ од ов. год., а у чланчићу „Из пок. срп. Војводине“, међу осталим садржајем, рекло се и за ваше господство ово:

„„Крпеж кућу држи“, веле данас, а вели ће и сутра наши трбушари, па за то су се ваљда и устумарали по логору владиних посланица на сабору. Још већма су се узвр-пољили „честита“ Браћа Ћирићи, а нарочито, како су у „Застави“ прочитали Вишонтајеву апелату, и како су њиховог бабајка избацили из „Задруге“ и црквеног одбора. и то само због краће благодејанских“ старих дасака. Од тога доба не могу уста да отворе, а да не оспу читав гад погрда на Јашу Томића, као да је Јаша крив, што њима још и сад фали по која „ласка.““

На то ви планусте јупитерским гњевом својим и запрашисте некаквом изјавом у 79. бр. трбушарске вам помијаре, „Браника“. Ту вашу изјаву одмах је дочепала и овд. курцонска „Српска Независност“, та маторија брачна половина „Браникова“ и његов потајни ортак у прљавој трговини — трговини с' јавним мњењем. Тај ортачки вам производ гласи овако:

„ИЗЈАВА.

У последњем броју познатог кесецијског „шаљивог“ листа „Бича“, што излази у Београду, бачена је мучким начином, једна бестидна и скроз лажна потвора, на нашег оца. Ту исту потвору је први пут, пре две године, у ужој једној конференцији овдашње „српске задруге,“ изустио председник исте „задруге“ и садањи подпредседник српске црквене општине г. Стеван Јевтић те нас је, кад смо од њега због тога задовољења тражили, сузним очима молио, да га суду не предамо, а он је вољан исту свечано опозвати. Ми смо се тада с обзиром на седе власи г. Стевана Јевтића, и што смо били уверени, да је он од других, који су боље умели своја грбава леђа извући, на танак лед наведен — задовољили тиме, што је г. Стеван Јевтић, пред оним истим сведоцима, пред којим је потвору изустио, свечано признао: да је био обманут и да се о неистиности исте уверио те ју натраг повукао и нас због нанесене увреде оцу нашем, за опроштење молио.

Пошто према кукавичком нападању из погаје, а у страној држави, не можемо себи редовним путем сатисфакције прибавити, и једино из разлога, што поменута журналистичка наметница ниче где се и не сеје, те на тај начин и до руку поштеног света долази, овим путем изјављујемо:

да је потвора, изнесена на нашег оца, у последњем броју „Бича“, ничим неоправдана, бестидна и пресна лаж, а писац исте **хуља и нитков**!

На остале бљувотине прекосавске трчилаже, сматрамо да је испод нашег достојанства рефлековати.

У Новом Саду 1. јулија 1890.

БРАЋА А. ЋИРИЋИ.“

Поражен тако страховитим „доказима невиности“, пао сам у очајање. Видех, да сам натрчао на трулу „даску благодејанску“ и да сам надражио гњев неумитних праведника. Пођох мудро, да погинем лудо. Па бар да је од кога, већ од — Браће А. Ћирића! Или зар може бити веће несреће, него кад нео мора да се бакће и са Браћом А. Ћирићима?!! Страшно, заиста! Тога дана писам ништа окусио од последњег ручка до — прве вечере. Савест ме гризла. Њен глас ми говораше: „Нокај се и очисти се постом и молитвом!“ Знате, ја побољавам од стомака, па ми је добро дошао тај посни савет. Почео сам да постим т. ј. прочитао сам ону вашу посну, мршаву и грбаву изјаву три пут уздуж и попреко. После тога ћоравог посла, осетио сам преку потребу, да вам се понизно извиним молитвом покајања и тако у 28. бр. „Бича“ изађе ова покајничка

„БУРУНТИЈА
БРАЋИ А. ЋИРИЋИМА,

ДИПЛОМИСАНИМ ТРБУШАРИМА НОВОСАДСКИМ.

Као одговорни уредник „Бича“, по дужности, ја вам одговарам на вашу припослану „Изјаву“ у 79. бр. трбушарске помијаре. „Браника.“

Онај став у 26. бр. „Бича,“ где се прича о некаквим краденим „благодејанским даскама“, што је ваше господство тако увредило; тај став никако није поникао у редакцији „Бича“. Мени је ту ствар писмом саопштио неки мој пријатељ из Баната. Ја сам је после само стилизовао и утиснуо у онај чланчић.

Но мени су о тим „благодејанским даскама“ већ поодавна причали и други, врло угледни људи. Причало ми се то на разним местима. Не само у Банату и у Новом Саду, већ и мало даље — даље. Као што видите, ваша дрвена слава прострла се шире и дуже, но што ви мишљасте. Но ја нисам заводљив човек, па нисам ни мислио о томе. Смео сам с ума и вас и вашу дрвену славу. Иначе би она већ одавна доспела у „Бич“.

Али што се тиче ваше личне части и поштења, ја још ни данас не могу да се изјавим ни „за“ ни „против“ — „благодајанских дасака“. Толико вас лично још не познајем. Истина има честитих људи (а ја тим људима иначе све верујем), који о вама не мисле ни мало ласкаво. Чак и ружно мисле они о вашем господству. Ја не знам, зашто, па и не тврдим ништа. Ваше докторско господство баш ме се ни мало не тиче.

Но поуздано могу да вас уверим, да је писац (достављач) „благодејанских дасака“ са свим поштен и честит човек, а ни за једну длаку није „хуља и нитков“, као што се ваша благородна жуч изволела изразити. Имајте извинити, али неки налазе, да је тај човек савеснији чак и од вашег адвокатског господства. То кажу они. Ја не велим ништа. Рекох да вас толико лично још не познајем. Једног од вас (канда оног маторијег) познао сам тек пролетос, приликом главне расправе Томићеве; онда, кад се оно, као некакав вајни заступник тужиочев, пред целим судом онако славно обрукао. Дакле, о њему могу да тврдим само, да је сметен и никакав адвокат и свакојак политичар. Но то нек иде на његову главу!

Еле, ви очајавате, што не можете да добијете задовољштине. То је врло добро! Ја уживам у тој вашој муци и очајању. Бар сад знате, како се осећао Јаша Томић, кад после оних трбушарских нитковлука није могао да добије задовољштине. Промучите се мало и промислите о томе. Ваљаће вам то за нову главну расправу.

Оно, кад бих ја био ви, можда бих вам и проказао писца, „благодејанских дасака“, па да му се осветите. Мени је то у

допустили, да се „Матица“ понови дополитичке пар-експозитуре људи око „Бра-ми би волели видити „Мати-ску“ — мртву.

ко је пао углед и ако је пониже-ица Српска“, није пала и усану-љубива свест у нашем народу, и тврдо убеђени да ће свеснији еле-шега народа уложити сву своју а се наша „Матица“ опрости ове заразе, и да се опет приведе сво-му и делокругу, као најмоћнији у културном развитку нашега ога народа.

је казао оно г. Полит 2. јула угарскоме сабору: bei Philippi ir uns wieder?

РЕЦИМО И МИ КОЈУ.

Да пренучем, да мало замудим,
Да Пилату одлане у грудим!

III.

„Фукара“ — „пебл.“

од није исто, што и свети-арод спада интелигенција, посед, занатлија, ратар, радник — све у народ. Ал у светину спада народа, који истина може ве-а сачињава, али који још не пре-ве оталеже и слојеве народа. управља своје деловање по поли-резону, светина по тренутном. Према том тренутном нагону, е добро означио светину, кад је светина остаје увек светина.“

је проглаголио М. Полит у сво-ној брошури „Рецимо коју“, ко-окушао да целом свету: од Биз-варошког пандура, од Германа рквењака — умеси шарене фон-олаче. Што је он том приликом већи — колач замесио, није му, јер имајући у виду, да је и он бије“, хтео је да се постара прво ју браду.

него што одам достојну пошту кавништву и велеумљу, које се у изреци онако солидно оваплo-не ми М. Полит замерити, ако га, да за оцену прилика и појава није меродавно, шта је покојни своје време рекао с обзиром на крилу народа — француског. опробани свецки политик допу-, да Србин није исто, што и, и да у народа француског има којима у нас Срба нема данас. Полит то мора признати, јер је неколико страна напред у истој

он ми је рекао, да не правим таку ја —

и господине! Кад сте му били на ваљда је тек морао бити мртав; а кад тав, шта га се тиче, да ли ви лармa-?

не знам. Он је био увек некакав век.

још нисам не разумем. Ви кажете, говарао с вама, а овамо био је мртав.

нисам рекао да је био мртав.

кле није био мртав?

, једни кажу да јесте, а други да

шта сте мислили ви.

шта ме се тиче! Није био мој погреб.

сте ли — међутим, ми нећемо скоро исто. За то ћу да вас питам о чему ога сте се дана родили?

понедељак 1698. у октобру.

та! Та то је немогућно! То би ви сто осамдесет година. Како ћете ви то растумачити?

О. Ја не ћу то ни да тумачим.

П. Али ви сте пре рекли, да имате тек деветнаест година, а сад излази да имате сто осамдесет. То је јасна противност.

О. Ха! Ви сте то приметили? И мени је то долазило често као противречије, али, ја не знам, нисам могао да растумачим себи. Како сте брзо ви приметили!

— Но то је заиста чудновато. Могу вам ја сам протумачити, ако — ако ви —

— Врло добро! То ми је мило, ја ћу вам бити захвалан.

— Ин: и-н, тер: т-е-р, интер—

— А, дакле ви пишете са И?

— Дакако.

— А, зато сам ја тако дуго тражио,

то се надгод морало извадити сатинама; али сад обично интервјувер поставља питања, а интервјувисани одговара на њих. Данас је то врло омиљено. Хоћете ми допустити, да вам поставим нека питања, која ће разјаснити много којешта из ваше јавне и приватне прошлости.

— О, драге воље. Ја иначе имам врло рђаво памћење, али се надам, да то неће сметати баш тако. Заиста, моје је памћење чудновато. Кад-

О. Арон Бур.*)

П. Али ви нисте могли познавати Арона Бура, кад вам је тек деветнаест година —

О. Па кад ви боље знате, што ме питате?

П. То сам ја само мислио и ништа друго. Како сте се познали са Буром?

О. Ја сам био једнога дана на његовом

*) Арон Бур је био потпредседник Уније и у двобоју убије 1804. заслужна државника Александра Хамилтона.

Народна привреда.

Пред сеидбу озимих усева.

„У јесен сеј у прашину,
а у пролеће у блато.“

Ова изрека није речена на основу једногодишњег искуства, него на основу вишегодишњих покушаја.

Да објаснимо смисао ове изреке:

Узмимо за пример ову годину. Ове друга половина лета била је жарка. Пос великих провала облака и поплава, о врућине и запеће суша која још не по ако већ улазимо у јесен. Земљоделци б били готови са жетвом и имали доста да угаре. Они који су угарили, видели је земља од ове суше прегорела; при троши се у прашину; ако ли су то па земље, и ако се по која грудва при ор вали, она се од најмање јесење кишице дне и распе у пепео. За то ми у нап лимо: „Благо ономе ко је ове године у августу угарио и засејао озиме стрмини је уверен, да ће му до године бити пун

Онај пак који сеје у пролеће, наро још одоцни, плитко пооре и не буде пр кишта, већ опеку суше, — онда је усе самој клици пропао.

Данас нема тога земљоделца који н да озими усеви много већи доходак пролетњи. Ни при најлепшем и угодни лећу и лету, никад не може испасти жетва пролетњих стрмнина као код ус су с јесени засејани. Наши земљоделц то из свог сопственог искуства, па итају да у јесен посеју што више пшен ма и ражи само ако их послужи лепо време.

Из статистичких података који се опитним станицама, у земљама умерено зоне, види се, да на 10 година, 8 год врло добру жетву јесењих усева а ко летњих; само 2 године дале су прибли једнаку жетву јесењих и озимих стрмин

Многима је можда непојмљиво заш усеви дају бољу жетву и већи принос летњи? Ево зашто:

Ако се стрмнине засеју рано докле је ј и јесен блага, онда оне добију више за своје развиће, никне готово сва само ако је семе добро; и пре но шт по сване и рани — јесењи — мраз ко се млади усев убокори својим раз жилама, да му ни највећи мразеви нашкодити. У пролеће је овакав усе тера снажан влат, и влас му је пун врна. Ако ли се пак засеје доцкан, о не само да нема довољно времена да кори, и лакше противстане мразевима, може на време ни да никне, јер стег зеви и клица промрзне; а ако са св промрзне клица, већ усев никне, онда б бе и добро неукорењене биљчице, пролетњим сувомразицама које су нај за стрмне усеве. Ето, због чега озим наших земљоделаца често с пролећа к тако проређени, да се морају подсејава

Према овоме, врло је важно пита треба отпочети сејање озимих усева, и за то право време? — — —

Одговор на ово питање гласи:

„Септембар месец најподеснији је“

То је најподесније време у коме треба предузети сејање озимих стрмни Септембар месец решава, каква ће би дишња жетва.

Но често се деси да су августа и септембра такве суше (као и ове го се на неким земљама не може ни да Зато треба грабити и надокнадити к одоцњено са угаром, у другој полови тембра и првој октобра, само ако с јако не окиша. Но нека сваки земљор памти, да озими јечам после 10. окт ваља никако сејати, а озиму пшеницу може још сејати до Митрова-дне, а ако време и до св. Аравђеле (8. новемб противно ради троши узалудно снагу кује много.

Из онога што смо до сада помену мену када треба озиме стрмнине сејат мо поставити овако основно правило: озиме стрмнине раније с јесени засе су изгледи на обилату жетву.

* * *

Друга је мана нашим земљоделци врло малу или скоро никакву пажњу ј њају чистоти и избору семена. Семе треба да је често што но реч као да луб бирао. Иначе ако се семе добро шета или не тријерира (сортира) а за тим по ново пропусти кроз решето — ветрењачу, већ посеје тако рећи са очинцима, онда треба у пролеће стотинама надница да се њива од корова очисти. Лепо једна енглеска пословица вели: „Што се једне године засеје корова, треба седам година плевити.“

За то су тријери и ветрењаче од неоцење не вредности за земљоделце. Да је среће, њих би требало да има свака земљорадничка кућа, тим пре, што данас ове машине нису тако скупе и што их је лако набавити.

У погледу на избор семена, постоји код наших сељака још и та мана, што најједрије, теже и здравије зрневље, одвајају за продају. — Зар смо мало пута видели код наших ра-

---

Уредништву нашег листа стигоше на приказ:

Библијске приповетке из старог и новог завета. За ученике IV. разреда српских народних основних школа. Приредио и издао Јован Благојевић учитељ српске више девојачке школе сомборске и уредник „Голуба“. Сомбор 1880. (Нару-

---

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује поново стечај на новоуспостављена два учитељска места.

Редовна годишња плата је појединим учитељу 450 фор. и 70 фор. у име стана и огрева. Изабраним учитељима поред прописаних предмета у доделењним разредима у дужност спада још, како у цркви тако и на месној водичкој капели, по реду при заповедним богослужењима појати и ученике

дуци, а и радо усрећавам људе, особито кад ме то не стаје новаца. Но ја могу да вам учиним ту љубав само дозволом пишчевом. А он је човек, који је и телесно врло развијен, а има и — срца. Не стиди се тај да изађе ни пред нож и пушчано зрно, а камо ли пред какво новосадско господство. Исти — ја! Зато и јесмо тако добри пријатељи А у нас, знате, већ одавна влада правило, да се свака шуша не боји Бога, већ — батина. То наше правило већ су неки и искусили. Но то је било само вежбање — челичење. Да богме, вама се то чини као нешто американски. Али није. То је баш чисто српски обичај, само што је у овом гњилом времену—изобичајен. Но наше поколење се мења и поправља, па и стари обичаји опет долазе у моду. Дакле, кад вам се баш хоће, ја ћу се посаветовати с' мојим пријашком — па изволте!

Најзад, уверен сам, да је она ваша оцена о моме листу „Бичу“, баш од срца изречена и да ви у истини онако мислите. Тако о „Бичу“ мисле сви трбушари, народне изелице и мрачњаци, па разуме се, ни „ивер од кладе не може даље“. И да нисам овако сиромах, ја бих вас богато наградио за онако красну препоруку мога листа, јер мени је до угледа тога листа много стало. А зар може бити лепше препоруке за „Бич“, но кад о њему зли људи зло мисле?

Та кад би мени који од ваше обешењачке котерије рекао: „Ви сте човек на своме месту“, ја бих се одмах — обесио. Јер, по моме појму, за вас бих само тако могао бити „на свом (тамо вашем) месту“, кад бих био обешењак као и ви што сте.

Не дао ми Бог да се удостојим те ваше милости! Јер само рђав човек може свакоме да се чини добар. И знајте, да „Бич“ воли своје противнике, да се он поноси својим непријатељима, јер међу њима не види ни једног — савесног човека.

Хвала вам, дакле, на препоруци. То ме храбри, да сам на добром путу, ма да је вашој дипломисаној величини „испод достојанства“, да се хвата у коштац са мојом маленкошћу. Али, богме мени није „испод достојанства“, да требим губу из торине. Ја не знам, да ли ви знате и да ли сте икад знали, шта је прави адвокатски позив; али ја, бива, добро знам, шта је позив мога листа, па и вољан сам, да га вршим до скончања.

И ево јавно исповедам:

Да људи ваше трбушарске котерије нису српском народу учинили никаква друга зла, но само оно, што су учинили с' Јашом Томићем; ја бих вас већ и само с' тога зла до задњег часа презирао и, да нисам гадљив, пио бих вам „плаву крв“ и „на намук“ и без „намука“.

Разумите и утувите то.

Има људи чудно саздавих· Има уверења, које неће да се крије у кучине.

Да приметим још и ово:

Никад нисам имао воље, да сам себе душевно тортуришем за то већ одавна не читам трбушарску опирачу „Браник“. Онај број, где је ваша „Изјава“, не знам, ко ми је послао. Добио сам га данас у коверту без и једне пропратне речи. Ако ми ту услугу није учинила сама штампарија Арсенија „воћкова“, онда сте без сумње ви били тако услужни. И ако је збиља тако, онда могу да рачунам, да сте ви заиста часни људи, јер сте на жртвеник своје части принели читавих — 20 крајцара поштарине!

Изволте примити уверење моје необичне одвратности према целом вашем трбушарском соју.

Београд, 4. јулија 1890. год.

Ваш и свих трбушара и народних изелица
неукротиви „крвошлац“, а искрени при-
јатељ свих људи, који мрзе
„плаву крв“.

СИМА ЛУКИН ЛАЗИЋ,
власник и уредник „крвавог“ „Бича“.

Посете прима у својој редакцији (Београд, позоришни трг, бр. 4), а иначе, где се на кога намери.“

Али, враг би знао, како и рашта је то, тек ми „крвави“ људи, тако звани, радикали, имамо чудну нарав. Ми одмах кажемо, али одмах и — докажемо. За то сам се и ја, одмах после овога, посредно обратио самој црквено-школској општини у Н. Саду, да бих вас послужио и—доказима. И добротом мојих пријатеља добио сам тачне изводе из она два записника, на што се ви позивате, и ево одмах их овде и прилажем:

„I ИЗВОД

из записника седнице црквеног одбора српске православне црквено-школске општине новосадске 9/21. јануара 1887.

Бр. 23.

Ђура Стојковић изјављује, да је вољан био да купи оне повађене даске из патоса у убогом дому, ал' није нашао ништа, те пита, где су те даске.

Стева Гавриловић старатељ општински извештава, да је чуо од послужитеља, да је однео члан Арсен Ћирић.

Арсен Ћирић пак извештава, да је однео само довратке од двоја врата, а пишта више.

Како ту није био присутан бивши старатељ убогог дома г. Мита Савић, да о том извести овај одбор: то се

упућује садањи старатељ истог дома г. Стева Гавриловић, да се распита за те ствари, било код бив старатеља, било код послужитеља, па да у идућој одборској седници поднесе о том извештај.

Преписао Јован Марић перовођа“.

„II. ИЗВОД

из записника седнице црквеног одбора српске православне црквено-школске општине новосадске, држане 25. фебруара (8. марта) 1887.

Бр. 53.

Чита се извештај и уједно молба члана Арсена Ћирића од 14|26. фебруара о. г. која се односи на питање одборске седнице од 9. 21. јануара 1887. год. бр. 23. у погледу старих дрва и дасака, што су општинском убогом дому при репарацији тог здања преостала и продата. У поменутој седници известио је бивши општински старатељ г. Стева Гавриловић да је чуо од тадањег послужитеља убогог дома да је однео нека дрва из тога дома члан Арсен Ћирић, што је овај у седници признао. Но како у тој седници није био присутан бивши старатељ убогог дома г. Мита Савић то се из седнице упутио општин. старатељ Стева Гавриловић, да у идућој седници поднесе извештај о тим дрвима. Како то није до данас никад учињено, а члан Арсен Ћирић чује, да се због тога о њему и о том предмету разносе криви и неистинити гласови, те су за њега и немиле последице повучене отуда, то он у овом изјашњењу накнадно сам изјављује, да је та дрва са знањем и одобрењем тадањег општ. старатеља г. Стеве Гавриловића однео и за њих платио 60 новч. као што пригнута признаница тадањег привр. глав. тутора показује, те моли, да се позове г. Стева Гавриловић, да то потврди т.ј. да је с његовим знањем однео дрва из убогог дома и да се по том допуни односно исправи бр. 23. 1887. одборског записника и да се уз повратак пригнуте признанице изводом записника овог о том извести.

Поводом овим позове председник присутног бившег старатеља општинског г. Стеву Гавриловића, да се у овом предмету изјасни, односно, да изјави, јесу ли она дрва с његовим претходним знањем однешена од члана Арсена Ћирића.

Члан Стева Гавриловић изјављује, да су дрва однешена с његовим знањем, ал' шта и колико, то не зна, то може казати послужитељ бивши Ђ. Христић.

После тога предложи фишкал Ђорђе Радовановић, да се ова изјава Арсена Ћирића узме на знање, па да се пређе на дневни ред.

Паја Гостовић предлаже, да се узме на знање изјава г. Стеве Гавриловића с изјавом Арсена Ћирића.

Јаша Томић предлаже, да се преко свега тога пређе на дневни ред.

Прима се већином гласова предлог Јаше Томића и прелази се преко овога предмета на дневни ред.

Преписао Јован Марић, перовођа“.

Молим овде је пре свега реч о старом патосу. Г. Ђура Стојковић говори и тражи рачуна о даскама из патоса, а г. Ст. Гавриловић и г. А. Ћирић помињу само „нека дрва“ и неке „довратке“, а стари патос као да је у земљу пропао! Даље, госп. Гавриловић 21. јануара вели, да је чуо од послужитеља, да је г. Ћирић однео „нека дрва“, а 8 марта већ тврди, да је то учињено с његовим претходним знањем! Па онда г. А Ћирић најпре признаје да је однео, истина само „неке довратке“, а после каже, да је купио „нека дрва“ за 60 новчића и да је та куповина потврђена „пригнутом признаницом“. Но, по јасном смислу оба записника, ова куповина (па дакле и признаница) морала би да се датира пре 27. јануара т. ј. пре интерпелације г. Ђ. Стојковића. Међу тим, признаница је датирана тек 27. фебруара, дакле, на читав месец дана касније, а у року истраге, између прве и друге седнице и између наведених записника. И онда, чудно је, како је г. С. Гавриловић могао и смео да изда признаницу на нешто, за шта напред и сам вели, да „не зна, шта и колико је“ однесено?!...

Еле, јасно је, да су се г. Гавриловић и г. Ћирић у току истраге споразумели и накнадно удесили признаницу. И тако је г. А. Ћирић ствар најпре „однео“, па тек после — „купио“!

Ја задржавам своје мишљење о овој врсти „куповине“. Излажем само факта. А та факта веле: да је г. А. Ћирић заиста „купио“ пуне двоје таљиге старих „благодејанских“ дасака, ал' само случајно онда, кад никога није било код куће, даму одреди цену и даму на време изда признаницу.

Што се тиче саме цене, ја нисам дрвар, па не могу да проценим. Али питао сам о томе искусне београдске дрваре

ним ублаже.

У Пирошу, 29. августа 1890.

Ђура Стојић парох и Даринка, удовица родитељи; Јованка, Загорка и Славка нејаке сестрице; Петар Стојић, стриц; Светозар Поповић, администратор протопрезв. жабаљског, деда; Невенка и Новка, четке; П. Милин богослов, В. Теофановић свештеник, тече.

...своју земљу под закуп узети, овим учтиво позивају.

Цена ће по јутру бити изложена са 12 ф. а. вр. Новац се мора при дражби за целу годину унапред положити. Остали услови пак, дознаће се при самој дражби.

3—3 **Управа манастира Крушедола.**

Др. ВАСА МИЛОШЕВИЋ
отворио је
ОДВЈЕТНИЧКУ ПИСАРНУ
У СТ. ПАЗУВИ.
8—8

Власник и издавалац Славко Сент. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ранке.

ГОДИНА XXV.

и они врло сумњиво одмануше главом..... Они веле: та да су то биле двоје таљиге самих трина и струготина, па ипак би брат брату вредиле више од 60 новчића....

Најпосле, то се мене тиче таман, колико лањски снег. Мени није ни на крај памети, да кога „опорочавам“, већ само да докажем, да се „Бич“ није послужио истином. И сад бих већ могао да закључим и да преко све ове бруке и ја пређем на дневни ред. Али, молим, има још нешто.

Сам сам размишљао, а и распитивао, па и сазнао: да никако нијеистина, да је г. Ст. Јевтић вас молио за опроштење. То је лудост! То је лаж без икаква смисла Не, баш на против. Према самој природи и току целог овог заплета, само сте ви њега могли да молите, а никако он вас Но истина је да и ви нисте молили г. Јевтића, ал' за то сте молили — г. Ст. Гавриловића. Али та вам молитва не би ни мало помогла да Јевтић и Томић нису преко свега тога онако великодушно прешли „на дневни ред“, за што им ви сад онако мучки и јаднички на сваком кораку пљујете у лице.

Гадно — али, на жалост, тако је. трбушарска господо! Ја сам добар човек и свакоме желим добра. Идејал ми је, да свак буде добар, како би свима и свакоме било добро, јер ја веома волим људе. О, да знате само, како бих се неизмерно радовао, да сте ме нешто разуверили у мом ружном мишљењу о вама! Ја сам се томе и надао од вас. Али ево силом разлога морам да признам, да ми је, после свега овога, ипаки дужност, да останем

доживотно неукротиви ваш „крвопилац“,
С. Лукин Лазић.“

На то ми је „Застава“, под рубриком „Одговори уредништва“ саветовала ово:

Госп. Сими Л. Лазићу власнику и уреднику „Бича“. Чудимо се, да и ви спадате међу оне, који мисле и налазе за вредно, да одговарају на „умотворине“ људи, као што су браћа Ћирићи. Ми мислимо, да сте им у свом листу и сувише много части указали, кад сте им одговорили на њихову познату изјаву; нашто сада да им и „Застава помоћу вашом пружа уживање? Према таким људима, најпречи је лек — ћутање. Јер треба да знате, да има људи који воле, да говорите о њима у јавности, па макар их и грдили, а ми међу такове убрајамо и браћу А. Ћирића. Имамо, верујте, и ми и ви много преча посла, него да пунимо ступце, одговарајући на бесмислице и бљувотине курџонских репова“.

На овај пријатељски савет ја сам у 32 бр. „Бича“ одговорио овако:

Штованом уредништву „Заставе“. — Ви и сами знате, да је између „Заставе“ и Бича“ велика разлика и у средствима борбе и у начину избора градива. Бива нечега, што је „Застави“, као најозбиљнијем листу српском, зазорно и она, свесна свога положаја и задатка, ћутом прелази преко тога; али често се дешава, да је такав предмет баш добро дошао — сатиричном „Бичу“. „Бич“ и у најмањој ситници може да тражи градива за се, а тим пре, ако је та ситница имала, или може да има, већих последица. Ето, само из тих разлога „Бич“ се узгред дотакао и трбушарског господства браће А. Ћирића. Но кад ви налазите, да је њиховој таштој уображености оним узгредним швигаром указано и сувише много части; ја драговољно пристајем, да им се онај сувишак — одбије. Слажем се, дакле, с вама и пристајем, да поштедим и њих и штов. ваше читаоце. Но мене се та ствар понајмање тиче. Ја сам оном закључном „Бурунтијом“, пре свега, хтео да оправдам тврђење мога извештача; а за тим сам хтео силом разлога да докажем, да није могуће и да није истина, да је г. Ст. Јевтић, ради оних „благодејанских дасака“, њихово трбушарско господство молио за опроштење, него да је могло бити само — обратно. Приложеним документима и пропратним разлозима потпуно сам доказао и једно и друго. Али кад ви налазите, да није вредно пунити ступце одговорима на бесмислице курџонских репова; онда је и мени са свим право, што ће дотичну господу и овога пута мимоћи горка чаша истине. Браћа А. Ћирићи треба да су за то пуно захвални „Застави“, а не мање и Јаши Томићу, који их је први пут онако великодушно спасао из исте неприлике, за шта му се та господа сад онако малодушно одужују. Еле ја коначно прекидам ту ствар и очекујем захвалност браће Ћирића. Само вас молим да све оне рукописе и документа сачувате до мога доласка. Злу не требало. Можда ће дотична господа кад год добити апетит, да их саопште у својој опирачи, „Бранику“, а за то би им био веома захвалан њихов доживотно неукротиви „крвопилац“.

С. Лукин Лазић.

Признао сам, да је онај „Заставин“ савет био врло оправдан, али сам и предвиђао, да ће ово повлачење баш добро доћи оним трбушарским шијавицама. Тако је и било. Они то багателисање протумачише као недостатак доказа. То их је мало охрабрило, а плод те пудљивачке храбрости била је ова стеничава

„ИЗЈАВА *)

Безобразна стеница једна из прека, што се зове С Лукин Лазић, силом би да нам „сиса крв“, али нема смелости, да заплива преко Саве, те нас непрестано изазива, не би ли се спустили у легло њено, ма је одмах и пригњечили. Не мари она, што би јој тада био крај; њојзи се прохтело да засмрди, да остави за собом то једино благо, што га након себе може оставити. Но ми живимо са светом цивилизованим, па се од тога гада бранимо другим леком, који жгадију таку уништава без да и засмрди, а уз то још и руке остану чисте. („Zacherin!“ Може се добити у Новоме Саву код г. Д. Арновљевића, у комшилуку „Заставе“. Ако се кад год прохте уреднику „Бича“, или га нужда на то нагони, да изврши над собом самоубиство, ово је најбоље и опробано средство!)

С тога, ако је рад тај „крвопилац“ — тако он сам себе с неким поносом назива — а то је ваљда радикално-модерни израз за животињу, коју ми просто српски зовемо: смрдљивом стеницом, да нас позна, кад већ вајна она јуначина из Баната, што се не боји ни „пушчаног зрна“ ни онда, кад је јавно назвасмо „хуљом и нитковом,“ не смеде да изађе с именом на среду — нек заплива овамо на нашу „праву“ страну. Што му бестидна, а добро обавештена мајка његова, овдашња „Застава“, тај извор свију лажи и зала — да би лудо и нејако чедо своје, на тај начин зар из неприлике извукла. — толи промућурно светује да — ћути, и то баш онда, кад он рече, да је „о свему поуздано извештен“ и кад би по обећању требао „да документира своја тврђења“**) и то још „сумарно и закључно“ — ко да се на то не насмеје!?

Шта и како пак о нама мисли безимена кукавица она (да није опет она из Баната ?!?) што се сакрила за леђа Васи Милутиновићу — тако се сада зове уредник „Заставе“ — који свога века осим признаница, као администратор истог листа, ништа још написао није, на то као год и на лупешке лажи, које „Бич“ иза бусије, по свом ђубришту, као харамија сеје, ми не налазимо за вредно више осврта ти се.

У Новом Саду 1. августа 1890.

БРАЋА А. ЋИРИЋИ.“

Но јесте чули, трбушарска господо, ово ме је и изненадило и обрадовало. Изненадило ме, што никад нисам ни помишљао, да се и ви разумете у питању обране части, јер ваше држање у Томићевој парници сасма противно сведочи. А обрадовало ме, што сам из ове ваше одлучне претње и јуначког чикања закључио, да бар у неколико имам посла са људима. од части.

Оно, ствар је чиста и јасна, да ви немате баш никаква права нити сте ма најмање заслужили, да вам ја дајем задовољштине. Све, што сам о вама казао, то сам и доказао. А ви и не покушасте, а камо ли да нађосте ма каква разлога, да побијете то моје тврђење. И место да тражите разлога и доказа, ви нађосте мене „малога“ да ме чикате и да ми претите! Ала сте се намерили! Па се чак храбрите, како ја „немам смелости да запливам тамо на вашу „праву“ страну“, и ако добро знате, да сам ја за ово пола године бар 20 пута долазио у Н Сад. Али, да богме, ви сте рачунали да сам ја оно, што сте ви, па хтедосте мало да се пројуначите на рачун туђег образа. Истина, тим разметањем нити сте кога поплашили нити сте што доказали, али сте код мене ипак стекли бар колико толико угледа. Допало ми се што имате бар толико петље да ми — претите. То ме је тешило, да нисам угазио — да' простите — у оно, у што се не дира ни у рукавицама, а камо ли голим рукама.

Ја сам тако рачунао.

А како сте рачунали ви?

Да ли сте ви у опште што мислили, као сте написали оно? Знате ли ви, шта значе изјаве онаке врсте? Кад бисте били часни људи, ви би то морали да знате. Код часних људи онакав позив и онаке претње изазивају одпор и повлаче собом природне последице. Онако могу да прете само људи, који су кадри и да учине оно, што прете.

*) Судећи по „сили израза и мисли“ ових двеју изјава, мора да је она прва изјава производ онога млађега т. ј. „паметнијег“ и „савршеног“ трбушара; а ову другу без сумње је „избацио“ онај матори ји т. ј. луђи и — „недовршени“.
С. Л. Л.

**) Напред наведена „Последња бурунтија“, са приложеним документима, налазила се у уредништву „Заставе“ већ на неких 10 дана пре ове друге изјаве њихове. По моме горњем захтеву, уредништво је задржало рукопис до мога доласка и онда сам га ја узео себи. Кад ме је за тим там. полиција, на денунцијацију Браће А. Ћирића, притворила и претресала, нашла је код мене, осим осталих хартија и тај рукопис. Осим многих других сведока то може да потврди и сам г. Вуковић, новосадски подкапетан, коме сам после тај рукопис нарочито показао. Дакле, лаж је, и то одвратна трбушарска лаж, да је онај „Заставин“ одговор потекао отуда што ја, бојати, нисам навео никаквих доказа. На против, баш ове обе изјаве једноутробне браће не садрже ни једног једног доказа. Оном простачком грдњом и стеничавим смрадом није ни за длаку побијено моје тврђење, већ се показала само дипломисана морална нагота трбушарска, из које провирује оно: „Јупитеру ти се љутиш, — ти си крив“.
С. Л. Л.

РЕЦИМО И МИ КОЈУ.

Да превучем, да мало вагудим,
Да Пилату одлане у крудим!

III.

„Фукара“ — „пебл.“

од није исто, што и свети-
арод спада интелигенција, посед,
занатлија, ратар, раденик — све
у народ. Ал у светину спада
народа, који истина може ве-
а сачињава, али који још не пре-
ве оталеже и слојеве народа.
управља своје деловање по поли-
ревону, светина по тренутном
. Према том тренутном нагону,
е добро означио светину, кад је
светина остаје увек светина.“
је проглаголио М. Полит у сво-
ној брошури „Рецимо коју“, ко-
покушао да целом свету: од Биз-
варошког пандура, од Германа
рквењака — умеси шарене фон-
олаче. Што је он том приликом
већи — колач замесио, није му
, јер имајући у виду, да је и он
бије“, хтео је да се постара прво
ју браду.
него што одам достојну пошту
квништву и велеумљу, које се у
ј изреци онако солидно оваплоће
ни М. Полит замерити, ако га
, да за оцену прилика и појава
није меродавно, шта је покојни
своје време рекао с обзиром на
крилу народа — француског.
опробани свецки политик допу-
, да Србин није исто, што и
, и да у народа француског има
којима у нас Срба нема данас
. Полит то мора признати, јер је
неколико страна напред у истој

и он ми је рекао, да не правим таку
ја —
ти господине! Кад сте му били на
ваља је тек морао бити мртав; а над
тав, шта га се тиче, да ли ви ларма-
?
не знам. Он је био увек исмијав
вен.
још никако не разумем. Ви кажете,
говарао с вама, а овамо био је мртав.
нисам рекао да је био мртав.
але није био мртав?
, једни кажу да јесте, а други да
шта сте мислили ви.
шта ме се тиче! Није био мој погреб.
сте ли — међутим, ми нећемо скоро
исто. За то ћу да вас питам о чему
ога сте се дана родили?
понедељак 1698. у октобру.
та! Та то је немогућно! То би ви
сто осамдесет година. Како ћете ви
то растумачити?
О. Ја не ћу то ни да тумачим.
П. Али ви сте пре рекли, да имате тек
деветнаест година, а сад излази да имате сто
осамдесет. То је јасна противност.
О. Ха! Ви сте то приметили? И мени је
то долазило често као противречије, али, ја
не знам, нисам могао да растумачим себи. Ка-
ко сте брзо ви приметили!

— Но то је заиста чудновато. Могу вам ја сам протумачити, ако — ако ви —

— Врло добро! То ми је мило, ја ћу вам бити захвалан.

— Ин: и-н, тер: т-е-р, интер—

— А, дакле ви пишете са И?

— Дакако.

— А, зато сам ја тако дуго тражио.

то се кадгод морало изваљати сатирама; али сад обично интервјувер поставља питања, а интервјувисани одговара на њих. Данас је то врло омиљено. Хоћете ми допустити, да вам поставим нека питања, која ће разјаснити много којешта из ваше јавне и приватне прошлости.

— О, драге воље. Ја иначе имам врло рђаво памћење, али се надам, да то неће сметати баш тако. Заиста, моје је памћење чудновато. Кад-

О. Арон Бур.*)

П. Али ви нисте могли познавати Арона Бура, кад вам је тек деветнаест година —

О. Па кад ви боље знате, што ме питате?

П. То сам ја само мислио и ништа друго. Како сте се познали са Буром?

О. Ја сам био једнога дана на његовом

*) Арон Бур је био потпредседник Уније и у двобоју убије 1804. заслужна државника Александра Хамилтона.

Народна привреда.

Пред сеидбу озимих усева.

„У јесен сеј у прашину,
а у пролеће у блато.“

Ова изрека није речена на основу једногодишњег искуства, него на основу вишегодишњих покушаја.

Да објаснимо смисао ове изреке:

Узмимо за пример ову годину. Ове друга половина лета била је жарка. Пос великих провала облака и поплава, о врућине и запече суша која још не по ако већ улазимо у јесен. Земљоделци б били готови са жетвом и имали доста да угаре. Они који су угарили, видели је земља од ове суше прегорела; пр троши се у прашину; ако ли су то па земље, и ако се по која грудва при ор вали, она се од најмање јесење кишице дне и распе у пепео. За то ми у наш лимо: „Благо ономе ко је ове године у августу угарио и засејао озиме стрмин је уверен, да ће му до године бити пун

Онај пак који сеје у пролеће, наро још одоцни, плитко пооре и не буде пр кише, већ опеку суше, — онда је усе самој клици пропао.

Данас нема тога земљоделца који н да озими усеви много већи доходак пролетњи. Ни при најлепшем и угодни лећу и лету, никад не може испасти жетва пролетњих стрмина као код усе су с јесени засејани. Наши земљоделц то из свог сопственог искуства, па питају да у јесен посеју што више пшен ма и ражи само ако их послужи лепо време.

Из статистичких података који се опитним станицама, у земљама умерено зоне, види се, да на 10 година, 8 год врло добру жетву јесењих усева а лош летњих; само 2 године дале су приближ једнаку жетву јесењих и озимих стрмин

Многима је можда непојмљиво зашт усеви дају бољу жетву и већи принос летњи? Ево зашто:

Ако се стрминине засеју рано докле је је и јесен блага, онда оне добију више за своје развиће, никне готово свак само ако је семе добро; а пре но шт по слане и рани — јесењи — мразев ко се млади усев убокори својим раз жилама, да му ни највећи мразеви нашкодити. У пролеће је овакав усе тера снажан влат, и клас му је пун врна. Ако ли се пак засеје доцкан, о не само да нема довољно времена да корк, и лакше противстане мразевима, може ни време ни да никне, јер стег зеви и клица промрзне; а ако са св промрзне клица, већ усев никне, онда б бе и добро неукорењене биљчице, пролетњим сувомразицама које су нај за стрмне усеве. Ето, због чега озим наших земљоделаца често с пролећа тако проређени, да се морају подсејава

Према овоме, врло је важно пита треба отпочети сејање озимих усева, и за то право време? — — —

Одговор на ово питање гласи:

„Септембар месец најподеснији је“

То је најподесније време у коме треба предузети сејање озимих стрмин Септембар месец решава, каква ће би дишња жетва.

Но често се деси да су августа и септембра такве суше (као и ове го се на неким земљама не може ни да Зато треба грабити и надокнадити к одоцњено са угаром, у другој полови тембра и првој октобра, само ако с јако не окиша. Но нека сваки земљор памти, да озими јечам после 10. окт ваља некако сејати, а озиму пшеницу може још сејати до Митрова-дне, а ако време и до св. Аранђела (8. новемб противно ради троши узалудно снагу кује много.

Из онога што смо до сада поменул мену када треба озиме стрмине сејат мо поставати свако основно правило: озиме стрмине раније с јесени засе су изгледи на обилату жетву.

* * *

Друга је мана нашим земљоделци врло малу или скоро никакву пажњу ј њају чистоти и избору семена. Семе треба да је часто што но реч као да луб бирао. Иначе ако се семе добро шета или не тријерира (сортира) а за тим поново пропусти кроз решето — ветрењачу, већ посеје тако рећи са очинцима, онда треба у пролеће стотинама надница да се њива од корова очисти. Лепо једна енглеска пословица вели: „Што се једне године засеје корова, треба седам година плевити.“

За то су тријери и ветрењаче од неоцење-

не вредности за земљоделце. Да је среће, њих би требало да има свака земљорадничка кућа, тим пре, што данас ове машине нису тако скупе и што их је лако набавити.

У погледу на избор семена, постоји код наших сељака још и та мана, што најједрије, теже и здравије зрневље, одвајају за продају. — Зар ено мало пута видели код наших ра-

---

Уредништву нашег листа стигоше на приказ:

Библијске приповетке из старог и новог завета. За ученике IV. разреда српских народних основних школа. Приредио и издао Јован Благојевић учитељ српске више девојачке школе сомборске и уредник „Голуба“. Сомбор 1880. (Нару-

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује поново стечај на новоуспостављена два учитељска места.

Редовна годишња плата је поједином учитељу 450 фор. и 70 фор. у име стана и огрева. Изабраним учитељима поред прописаних предмета у додељеним разредима у дужност спада још, како у школи тако и на месној водичкој капели, по реду при заповедним богослужењима појати и ученике правилном појању обучавати.

А шта учинисте ви? Како обранисте ту своју уображену част?

И ако сте ви, као „увређена“ страна, требали да потражите мене, ипак сам ја морао да потражим вас. То ми је налагала част. Па онда, не би било ни учтиво да се неодзовем вашем онако љубазном позиву. Јер ја, не само да се за свега свог века нисам никад и никога бојао — осим себе и своје савести; него још никад и никоме нисам остао — ни дужан.

Дакле, чим сам прочитао онај ваш позив, одмах сутра дан био сам на лицу места у Н. Саду. Дошао сам на вашу „праву“ страну, а по вашем својеручном позиву. Дошао сам сам самцит на вас двојицу — сам и голих руку. Нисам хтео да нарушим „комоцију“ трбушарског вам господства, те сам се услужно одазвао вашем позиву и дошао вам — „на ноге“. Чим сам стигао, одмах вам је јављено да се налазим у Н. Саду и да ћу се бавити два дана. Пролазио сам Н. Садом уздуж и попреко, излазио на сва јавна места, где се скупља поштен свет — али вас, мојих красних „домаћина“, нигде ни од корова! Ви сте били тако негостољубиви, да нисте ни носа помолили на сустрет својој званици — своме нарочито позваном „госту“.

Тако је било обдан. Но „у ноћи и по мрклом мраку“ ипак сте ме се сетили. Напујдали сте неколико ваших вагабунда и послали сте их, да ме на ваш рачун, на рачун ваше „части“ где год у мраку — „прочасте“. Но и те зле слуге беху таман достојне својих лоших господара, јер не имадоше срца да ме дочекају очи у очи. Срећом и њиховом и вашом, ја сам тек сутра дан сазнао за ову спремљену а несуђену ми „гозбу“ — те вам се тај часни „посао“ веома глупо изјаловио.

А где бесте ви за све оно време? Чиме покушасте да задовољите своју „увређену част?“

Место да сте ме дочекали и да сте ми, по обећању, изнудили тражену, ма и незаслужену, задовољштину; ви побегосте и завукосте се под скут великог жупана и полиције новосадске! Тражисте од њих, да они извојште заловољења вашој давно проиграној части. Од једне ироничне речи, и то ваше речи, којом нас радикале крстише људи ваше вајте; од те једне ироничне речи „крвопилац“ направисте ви читавог крвожедног звера. Оптужисте ме оним, што се предузима само према поштеним људима и чиме сте ви сами мени претили: оптужисте ме, да вам — „грозим животу“!..... И ако је свак знао, да сте ме ви сами позвали и да сте ви мени претили; ви ипак имадосте таман толико образа, да ме денунцирате власти, како сам дошао „да вас убијем“!.....

Пфуј! Како ружно, како јадно мисле никоговићи о људима! Ама, зар на вама да поганим руке своје?! И каква разлога имам ја вас да убијам, кад нисам ја тражио задовољштине, него ви?! Ја сам вам лупио истину у очи и ви сте се осетили „увређени“, а не ја, јер људи више багре и нису кадри мене да увреде.

Или ви, пудљива господо, збиља мислите, да сте вредни те почасти, да вас неко убије?

О, како ви лепо мислите о себи! Штета, што нико осим вас, не мисли о вама тако лепо!

И ево, ја вам искрено исповедам, на шта сам био спреман. Ово сам рекао и г. Вуковићу, подкапетану новосадском.

У крајњем случају, кад би ме ви напали, био сам спреман само да вас поштено, онако босански ишамаришем, а дође ли до потребе, и да вас мало „докрстим“ оним мојим дрвеним „плајвазом“. Господа, којима је моја маленкост „испод достојанства“ заслужују, да с' њима само тако поступим. Но то је било онда, док сам о вама имао боље мишљење. Данас и да ме молите, не бих вам указао толико — почасти.

Али све ово није било довољно за новосадску полицију. Она је поверовала вашим денунцијацијама и узела у заштиту ваш кукавичлук. После дужег и брижног тумарања, најпосле меје—хвала г. Пајици Јанковићу***)—срећно нашла, претресла и ставила у притвор. По вашој жељи и заповести одлежао сам у притвору равних 5 часова, и ако претресом код мене није нађено ништа, што би могло ма и нијмање да иде у прилог вашој денунцијацији. Око 5 часова по подне, на јемство многих угледних грађана, а по налогу госп. великог жупана пуштен сам на слободу.

Но и то све било је мало за вашу кукавичку сигурност. Ви сте чак захтевали, да ме полиција одмах и једном за свагда прогна из Н. Сада. И кад је г. др. Божески, позивајући се на своју реч и на многе часне грађане, захтевао, да ми се до поласка првог влака дозволи, да проведем у Н. Саду у пријатељском друштву и под полицијским надзором: полиција ми је по вашој жељи одказала и ту љубав, јер вели, да се ви чак ни тако не осећате сигурни! Залуд сам ја залагао своју реч, да нити сам имао нити имам намеру, да кољам руке о ваше господство; ипак сам морао с' места да се одвезем на жељезничку станицу и да тамо, под полицијским надзором, пуна три и по часа чекам на полазак влака.

После 8 часова ја сам отпутовао, а ваш „драгоцени“ живот био је сретно — „спасен“!

Ја још никад никога нисам тужио, па ни сад нећу да потежем на одговор новосадску полицију, што је без икаква основа и доказа, на просту денунцијацију ђдва плашљива кукавца, смела да затвори и прогна српског грађанина, који долази са уредном путном исправом и не чини никоме никаква зла. Ако српска држава нађе да се ово и ње нешто тиче, нека од тога чини употребу, како она зна. Ја нећу да имам никаква посла са новосадском полициом и не тражим од ње ништа више, осим оно, на шта имам права.“

Ја овде имам посла само с' тобом, Симо, и с' тобом, Милане Ћирићу!

Ви сте један „свршени“ и један „недовршени“. Ви сте правници, ви сте неки жалосни доктори и адвокати. Па реците ви мени, јадници, како се у вас зову таки људи, који тако „браве“ своју част и који тако поступају, као што сте ви поступили?

У нас се така створења зову подле уштве, кукавице, и денунцијанти.

А у вас?

У вас се они зову—**Симе Ћирићи** и **Милани Ћирићи**, јадни адвокати, а браниоци пашквиланата и политичке трговине са љубавним писмима.

Ви сте ме позвали, да вам дођем. Ја сам мислио, да сте ви људи, и дошао сам вам као људима. Но ви ме дочекасте као никоговићи, као синье кукавице.

Сад ја вас позивам, да ми изволите вратити „визиту“. И, ево, дајем вам часну реч, да вас нећу ни убити, ни денунцирати, па ни руком додирнути. Свршићемо у четири ока, односно, у шест очију. Просто, имао бих вољу, да вам пљунем у сред лица — и то је све, што би сте још могли од мене да добијете.

После оволике прљавштине, поштен човек не може и не сме ништа више да рачуна са таквим индивидуама.

Најзад ја провидим ваш смер. Ви сте целом овом комедијом хтели да ме изазовете, да ми силом створите кривицу и тако да ми онемогућите долазак у Н. Сад. Улога достојна вас и вашег соја! Но ја се надам, да ће новосадска полиција бити тако паметна, да тако ординарним денунцијантима не учини тако велику и тугаљиву услугу.

У осталом, ја ни за длаку не одступам од мога прашњег тврђења односно оних „благодејанских дасака“. Шта више имам аутентичних доказа и о другим, мало грђим прљавштинама вашим. На пример оно у — **Кађу**. Ако је по вољи, могу да вас послужим, па ћеф вам да их заденете за шешир, или да њима попуните шупљину своје либералско-трбушарске помијаре, „Браника“, који вас тако красне скупља око себе.

Ово вам је моја последња реч, јер сам и сувише гадљив да бих и на даље могао да останем

ВАШ „КРВОПИЛАЦ“
С. Лукин Лазић,
власник и уредник „КРВАВОГ“ „БИЧА“.

***) Ја налазим разлога, да сумњам на др. Пајицу Јанковића, да ме је он подказао полицији. Ево за што. Год. 1887. прогнан је Иван Иванић из Н. Сада једном за свагда, опет по милости и денунцијацији неке господе трбушарске. Одређена је била и новчана казна, ако би га ко примио, а не пријавио полицији. Но Иванић је ипак долазио и неки су били новчано кажњавани. Најзад новос. полиција ставила још 50 фор. у изглед свакоме ономе, који би Иванића проказао, кад дође у Н. Сад. Др. Пајица онда још није ни мислио, да буде Ђурковићев зет, па му, ваљда, тих 50 фор. нису били на одмет и денуцирао је Иванића, кад је једном тајно у сумрак дошао у Н. Сад. Пајица је сам ишао у полицију и с' полицајима дошао у кућу, где је мислио, да ће наћи своју жртву. Но Иванић није био тамо и Пајица остаде — „фуч“! Примећујем, да је Пајица чинио ту услугу новос. полицији баш после оне афере, кад су она три ђака затворена у Петроварадину, а Иванић у Земуну, и то због неке тешке политичке кривице. Дакле, Пајици је то некако „у природи“. И према свему овоме, ја имам основа да сумњам, и ако не могу баш да тврдим, да ме је он проказао. Овако је то било. Седели смо нас неколико пријатеља у пивници госп. Тоше Мартоношког. Мало после дошао је и Пајица, сео за други сто, на брзу руку попио чашу пива и одшуњао се. После пет минута дошао је полицај-комесар и учтиво ме позвао да му мало „правим друштво“ до полиције. Тога дана полиција ме је већ два пут тражила у поменутој пивници, а пре но што ме је трећи пут потражила и нашла, није онде било никога, ко би ме проказао, јер осим Пајице није тамо било више ни једног трбушара.

У Пирошу, 29. августа 1890.

Ђура Страјић парох и Даринка, удвеђени родитељи; Јованка, Загорка и Славка нејаке сестрице; Петар Страјић, стриц; Светозар Поповић, администратор протопрезв. жабаљског, деда; Невенка и Новка, тетке; П. Милин богослов, В. Теофановић свештеник, теча.

...ству земљу под закуп узети, овим учтиво позивају.

Цена ће по јутру бити изложена са 12 ф. з. вр. Новац се мора при дражби за целу годину унапред положити. Остали услови пак, дознаће се при самој дражби.

3—3 **Управа манастира Крушедола.**

Др. ВАСА МИЛОШЕВИЋ
отворио је
ОДВЈЕТНИЧКУ ПИСАРНУ
У СТ. ПАЗУВИ.
8—3

Власник и издавалац Слажко Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.